BOSTON PUBLIC LIBRARY
Benton Fund

XQ.492.Ae8E

Asopus moralisatus, Colague
Heinrich Quentell, 29 sept. 1492.

36 ff.

Coll. complèt
L.V.

HC 310

Pell 215

Polain (P.) 43

BMC I, 2-7

GW 410

~~GW~~ A 135 (cité seulement d'après un cat.

Scribner, pas d'ex. dans les bibliothèques
publiques des USA).

Esopus moralisatus
cum bono cōmento

Magr walter⁹ burley. de vita
et morib⁹ philosophorū.

Marc⁹ tullias cicero. ad filiū. de
officiis. in trib⁹ libris.

Liber fratrum sancte crucis montis Salina

Codex fratru scē crucis. montis
scē helene ppe castrū welschblich
Treueren diocesis.

Johannes Romanus

1544

Libre Esopi

Recia disciplina rñ

Omnes mater et artium inter ceteros (quos mundus tulit sapientes) vñ edidit memorie dignus Esopum note. Gracem ingenio clarus. studio sedulus. et placidus facundia. Qui inter cetera (quae scripserat vtilia fabularum exempla) vtilibus plena etiam litteris permixta. et in vñ redigit opusculum. In quo et parvuli diligenter instruuntur. et iocundi reddantur adulti. Liber igitur iste primo grece scriptus est ab Esopo. Post hoc a romulo imparore romano ad instruendum Tiberium filium suum in latinum venit. Deinde rex anglie Affer in anglicam linguam eam etiam transferri precepit. Esopus itaque de fabulis agens res inaiatas introducit loquens videlicet de bestias et volucres. et fabulose de eis scripsit. sed de singulis moraliter percludit.

Utile sit intendit pñs liter
delectet vtile sit intendit pñs liter
Tinnit et proffit conatur pagina presens
maiorē facit vtilitatem vtilia. i. iocosis pmonibz
Dulcius arident seria picta iocis

pñs liter generat dulcedinem fabulis
Ortulus iste parit fructum cum flore: favorem
.i. fabula .i. fructus .i. flos. splendet

Flos et fructus emunt hic sapit. ille nitet
.i. pñs moralis fabula delectat. vtilitatem fabula

Si fructus plus flore placet. fructum. si flos
.i. siqz maiorē delectationem: in flore ambo scz flos et fructus placeat

Plus fructu florem. si duo carpe duo
pigrum pigritaret animum

Ne mihi torpentem sopiret inertia mentem
.i. in ope vigilare debet. i. intellectus meus acceptavit

In quo peruigilet mens mea: mouet opus
opis pñm pueniat de ope fabuloso

Ut messis precium de vili surgat agello
arida pba imple .i. tua gra

Verbula sicca deus implere rore tuo
fabularum facultas: moralium pñtium sufficientem ostensionem

Verborum lenitas morum fert pondus honestum
abscondit durus cortex bonum fructum

Ut nucium celat arida testa bonum

Anteqz pcedat ad textum aliquid sunt pmitterenda. Et pmo de causis huius libri. Quia notandum qd pñs libri (sicut aliorum librorum) quatuor sunt cause. scz materialis. formalis. efficiens. et finalis. In causa materialis siue subiectu huius libri est pmo fabulosus in respectu ad pñtes morales. Causa formalis est duplex. pñ qd duplex est forma. scz forma tractatus et forma

¶ Cum cōmento

tractādi. **F**orma tractādi est modus agēdi. q̄ in posito est metric⁹. **S**z forma tractat⁹ p̄sistit in p̄pōne. z explicabit p̄ p̄tinuas actōes z dīnīstōnes. **C**ausa efficiēs dī fuisse **E**lopus. q̄ erat grecus. vnde (vt fert⁹) p̄ns liter p̄script⁹ erat in greco. s; postea iussu **R**homuli imp̄atoris rhomano. r̄i fuit trāstat⁹ in latinū. z h̄ p̄pter filios ei⁹ q̄s voluit instr̄ uī p̄ doctrinas hui⁹ libri. **C**ā finalis est duplex. scz intrīnseca z extrīnseca: **F**inalis intrīnseca est cognitio eoz q̄ tradunt in hoc libro. **S**z extrīnseca est vt nos p̄ documenta z fabula hui⁹ libri gradiamur ad bonos mores: **P**is vī sis accedēdū est ad formā tractat⁹. s. dīuīstōne libri. **D**īuidit̄ ergo iste liber in duas p̄tes p̄ncipales. scz in p̄hemialē z in executiuā. scda ibi (**P**ū rigido) **P**ars p̄hemialis p̄t dīuidi in q̄tuor p̄tes. **N**ā p̄mo autor innuit delectatōez z vtilitatē hui⁹ libri. **S**cdo tāgit cām suscepti op̄is. ibi (**N**e mihi torpētē) **T**ercio inuocat diuinū auxiliū. ibi (**V**rimessis p̄ciū) **Q**uarto excusat se de facilitate stili. ibi (**V**erboz leuitas) **N**otādū igit q̄ autor dī in textu q̄ p̄ns liter nedū est iocūd⁹ s; etiā est vtilis ad instructiōnē mox. z ḡ p̄t ap̄te subordinari p̄hie morali. **E**st em̄ duplex poerria. q̄ dā est ad delectatōem tīm. z talis nō subordinat̄ alicui p̄ti p̄hie. **A**lia est q̄ p̄sistit ad vtilitatē. z talis est ista. vñ **O**rat⁹. **A**ut p̄desse volūt. aut delectare poete. z hoc est qd̄ dī (**V**ti iunet z p̄sit zē) **P**ro quo notādūz q̄ autor declarās simul delectatōem z vtilitatē huius libelli innuit hanc finiam. q̄ p̄ns pagina. i. p̄ns libellus dīz describere fabulas ad delectatōez et etiā p̄tutes morales q̄ sunt ad vtilitatē. **S**i aut̄ aliq̄s q̄reret q̄re autor nō solū tangit p̄tutes absq̄ fabulis **A**d hoc r̄ndit autor cū subdit (**P**ulchrius arriderē) **N**ā seria siue vtilia magis delectāt siue alliciūt q̄n sunt de p̄icta reb; iocolis; z p̄pter hoc in isto libello erūt p̄tutes p̄mēdande cum fabulis p̄mittēdo fabulas z subūgēdo p̄tutes. **T**ūc ibi (**O**rtulus iste parit) autor magis declarat vtilitatē libelli dicēs. q̄ in isto libello est flos cū fructu. q̄ faciūt hoīem fauorabilē. z q̄ vult cape fructū p̄t cape. z q̄ flos rem etiā p̄t cape. z q̄ vtrūq̄ etiā rapiat vtrūq̄. **E**t nota q̄ autor p̄pat sermonē fabulosum florī. z p̄ fructū dat intelligere p̄tutes morales. q̄ si sc̄t flos est modici valoris sine fructu. sic etiā sermo fabulosus est modici valoris sine p̄tutib; que trahūtur ex fabulis

OUm rigido fodit ore fimum. dum queritat escam
p̄ q̄n̄ amirat̄ repta talis lapide talauis de
Dum stupet inuenta iaspide gallus ait

turpi

.i. infimo. i. splendidi

Res vili preciosa loco nitidiq; decoris

luto

vtilitatis

Hac in sorde iaces. nil mihi messis habes

scz lapidi scz ille inuētor. s. aut faber

Si tibi nunc esset. qui debuīt esse repertor

nitore fīm⁹ abscondit splēderet

Quem limus sepelit viueret arte minor

De gallo
et iaspide

Liber Esopi

lapidi precioso. s. ego gallus si utilis gallo lapis preciosus
Nec tibi conuenio. nec tu mihi. nec tibi prosum
s. gallo. lapis preciose. magis. desiderio. minus preciosa. s. grana

Nec tibi tu prodes: plus amo cara minus
p gallino. i. imprudenter sapietie

Tu gallo stolidum tu iaspide pulcra sophie
s. munera. intelligas. fatuo scilicet prout in mox

Pulcra notes. stolido nil sapit ista leges

E finita pre pbeniali. hic pnter auctor ponit ptem executiuā. Et pnt de
uidi in tot pres qe ponit fabulas. Primo auctor ponit vnā fabulā. cuius
documentū est tale. qe stulto ac vicioso nō valet scia. vel qe stulti pūpēdūe
sciam. Et hoc ostendit p quādā fabulā de gallo. Nā gallus quādā vīs
ce qrens escā fodiendo simū inuenit lapidē preciosum latente in loco imū
do. Cui dixit gallus. tu iaces in loco vili et imūdo tu nō es utilis mihi.
sed si aurifater vel alius gēmarū cupidus te inuenisset p eum ad splēdo
rem tuū venires et honores pēpes. Ego pō escam quero et te nō hono
rabo. qz tu nō pdes mihi. nec ego. psum tibi: nec de te curo. qz amo min
cara et vilia. scilicet grana et silia que mihi p sunt ad nutrimentum. Deinde
subdit doctrinā huius fabule. dicens qe p gallū detemus intelligere stul
tū. per lapidē preciosum sciam et sapiam Unde sicut gallus spernit la
pidē preciosum ranqz sibi nō valentē neqz vtilē. sic etiā stultus spernit sapi
entiā. eo qe nō reputat eā nec cāriam neqz vtilem.

Delupo
et agno.

Agnus comedit cōedit sitim patit agnus
St lupus. est agnus. sitit hic. sitit ille fluentem
inequali via s. tā lupus qz agnus. aquā fluentē

Tramite non equo querit vterqz lacum
in superiori pre. potat. s. aque s. in inferiori pre aque

In summn bibit amne lupus. bibit agnus in ymo
s. agnū pauor inuadit. s. litigia faciente

Hunc timor impugnat. verba mouente lupo
maculasti scilicet lupo mūde aq. formositate

Rupisti potum mihi riuqz decorem
s. aial. s. sibi imputatū causa defendēs

Agnus vtrumqz negat. se ratione tuens
s. lupo dānū intuli

Nec tibi nec riuo nocui. nam prona supinum
ignorat p nō et aqua claritate sua

Nescit iter. nec adhuc vnda nitore caret
clamat. s. suo scdario. s. lupo nociua s. tu agne

Sic clamat ore lupus. iterum mihi dānna minaris
nō intēdo vobis inferre dānū. s. agno. s. ait. minaris mihi

Nec minor agnus ait. cui lupus immo facis.

Lum cōmento

sej'minatus est etia
Fecit idem tuus antepater sex mensibus actis

^{piem seqris} Lum ^{moit} bene patreses: crimine patris obi
^{dixit} nō dum sum adeo senex

Agnus ait. tanto non vixi tempore. predo
^{dicit} s' adhuc. f. lup' gerēs furtū. f. agnū necat

Sic tonat: an loquaris furcifer. huncq; vorat
^{innocēti agno. f. lup'. occasione interficiēdi}

Sicq; nocet innocuo nocuus. causamq; nocendi
^{s' p totū mūdū tales tyrāni}

Inuenit. hi regnant qualibet in parte lupi

Lic ponit documentū q' mali tyrāni z potentes de facili inueniūt cām
nocendi paupib; z impotētib;. qd sic inuit. Nā qdā tpe dū lup' z agnus
simul biterent. tūc lupus quis stetit in pre superiori z agn' in pre inferiori
tū cū haustū faceret erexit se z dixit ad agnū. Tu (q' lanā portas in des
ceptōem) semp meis offensis insists. Agn' p'o ad hāc vocē tremid' r'is
mūde rūdit sic. Dñe potēs q're mihi tā aspere loqris innocēti. cū ego par
uulus nullas offensas tibi inferre possem. Ait turbas aq's q's biteri vo
lo. Rūdit agn'. salua reuerētia qz tu stas supius longe a me z ego inferi
us. quō g' possem tibi aq's turbare. Tūc aut exasperat' lupus ait iteruz
Tu nimis es garrulus: z iurgia mecū multiplicare psumis sicut pater
tuus. q' nōdū trāfactis trib; mensib; de eodem in hoc loco mihi forfecit.
qd in te merito redūdabit. Et ait agnus. Cur sic in me patris culpas re
fundis quā nōdum natus eram. Ait lup'. qz sic loqris mihi volo te cor
rigere. z irrūēs in eum guttur eius crudeliter apprehendit z finem p'boz
fecit. Moraliter sic tyranni faciūt cū innocentū res vel mortē cupiunt
siue iuste siue iniuste eos spoliando opprimunt

^{ill' aialis viam} ^{in occursū illi aiali}

Aris iter rumpentem lacu venit obuiam muri

^{hoc aial clamosa auxiliū impedire desiderat}

Rana loquax. et opem pacta nocere cupit

^{oem modū .f. pestilēti} ^{s' praua}

Dixit genus pestis superat mens dissona verbis

^{volūtatis} ^{dulciloquiū} ^{ornat}

Lum sentis animi florida lingua poscit

^{tale aial} ^{tale aial cū filo annectat} ^{ausa est}

Rana sibi murem filo confederat: audet

^{alligare cū filo} ^{frāgere p' fraudē} ^{fidelitatē}

Flectere fune pedem. rumpere fraude fidem

^{.f. rane p'nectit} ^{.f. muris. .f. rane intētio. .f. muris}

Pes coit ergo pediq; mens a mente recedit

*Veropreacum de
pugnam mea*

*Non est di
tantum cum
potentibus*

*Demure
et rana*

Liber **Esopi**

vide .s. rana z mus

scz rana .scz murē

Ecce natant .trahitur ille .sed illa trahit

scz rana cedit ad fundū

periclitari faciat

Dergitur .vt secum murem demergat in ymo

periculū maris

naufragiū patit̃ .i. fiducia

Naufragium faciens .naufragat ipsa fides

nrit̃ ad fundū natatē .i. eleuat se p̃triat̃

Rana studet mergi .sed mus emergit z obstat

periculo

p̃tates augmētāt .i. pauor

Naufragio vires suggerit ipse timor

talis quis

feroci capīt

.i. bellū

Diluvius adest .miserum truci rapit vngue duellum

.s. milu? scz rana z mus intestina fracta natāt

Nic iacet .ambo iacent .viscera rupta fluunt

scz oēs illi

dicūt

impediūt

Sic pereant .qui se fatentur z obsunt

.i. q̃ intēdit aliū decipe

Discat in auctorem pena redire suum

Epic ponit documentū q̃ nemo dz alteri aliqd̃ p̃mittere q̃d nō intēdit facere .q̃ sepe alios intendētes decipe seipsos decipiūt .q̃d innuit nobis p̃ ranā z murē .**D**ure in ostio molendini sup̃ limen residēte .sup̃uenit rana ex campo .z mure salutato cui? illa dom? esset eū interrogauit .quā suam esse rēdit .**R**ogauit ḡ rana ipm̃ murē vt ipam noce illa in hospicio susceperet .**C**ui mus benigne eā intrare p̃cessit .factaq̃ hora cene apposuit ei grossam farinaz dicens ei vt lete p̃mederet q̃ bñ sibi faueret .z si meliora haberē etiā apponerē .**E**t placuit rane locus z cibi .sed cū potus diu exspectatus nō venīt .rana ḡ potu assueta sitibūda tristis recedit .z dixit q̃ mallet esse sub molendino absq̃ tali cibo q̃m molendino sine potu .**C**ui mus ait molestū sibi eē q̃ oblata sibi nō placerēt .z iurauit se nunq̃m tā bñ pcuratā fuisse .z de illo bñficio recōpensam se velle habere dixit .**I**llis aut̃ dixit rana rēdit .q̃ si secū ad sua vellet trāsire sibi reddere vellet cibū cui? potu in copia .**C**ui mus assentiens pariter iuerūt p̃ prato ad fluuiū .erat aut̃ rana ore plena .z mus incipiebat deficere ex ieiunio .sed ipm̃ rana cōfortauit .et in vicino domū suā esse dixit .tandē itaq̃ prato a mure vit p̃ trānsito venerūt ad fluuiū .z ait rana .hanc aquā trāsire debemus q̃ dos mus mea hic vltra est .**F**essus igit̃ mus ex longa via atrediat̃ ad ranā sic inq̃t .amiciciā tuā inuite p̃do .sed hospiciū tuū adire nequeo .q̃ ros re p̃ari grauat̃ adhuc grauioribz aq̃s me p̃mittere nō audeo .**A**it ḡ rana .turpe est nō deficere z viā b̃zucē non p̃ficere .si fessus es z debilis ego iuuabo te nē in aqua deficias .faciamus ergo sic filo nos alligabim? tu in collo z ego in pede meo .z sic te adiuuabo .**Q**uius dictis mus acquieuit .**I**psis itaq̃ in medio fluminis iam positis rana exclamando dixit .ego p̃fisa nimis meis viribz iam deficio z ad profundus ducor peribunda .**I**psa itaq̃ se submergens muri machinata est naufragium .z sic mure ad

Liber Esopi

huc existente ad litus fraudem intellexit. et sic orta est ibi lis magna int̃
ambas partes: illis in partē trahentibz. rana nanq; ad fundum traxit z
mus ad litus. **Q**uā cū sic parē p̃tenderēt. miluus (qui forte spectatrix
erat) miserū dirimit duellum. marem vnguibz arripicns. z annexā ranā
similiter trahens. qui cū se ad morē trahi videret sic fertur locuta fuisse
Qui socio suo parat opprobrium nō immerito cadit in laqueū. **A**les
gorice per ranam p̃telligit caro humana. per murē autē intelligit anima q̃
aduersus carnē semp̃ militat. caro p̃cupiscit aduersus spūm: z spūs ad
uersus carnem. **C**aro em̃ nititur trahere animam ad terrēna z carnales
delectationes. anima vero resilit ad bona opera. et istis sic litigantibz ves
nit miluus. i. diabolus quasi bolus. i. morsus duoz. scz corporis z anime
et rapit ambo. **V**el aliter. sicut tangitur in fine littere. per ranā intelligū
tur deceptores bonū dicentes sed deceptōem intendentes. z sepe p̃rins
git tales in illam (quam alijs preparauerūt) foueam cadere. **J**uxta illud
Incidit in foueam quam fecit

I corā iudice coheret scz ad iudicādū aduertit
A causam canis viget ouem. z arbiter audit
soluat .s. p̃cessum scz ouis .s. detere panē

De cane
et oue

Reddat ouis panem. vult canis. illa negat

in pre canis p̃tra ouē. testat testat testat scz isti tres

Pro cane stat miluus. stat vultur. stat lupus instant.
pmisit restituere tribuat

Panem (quem pepigit reddere) reddat ouis
soluere scz ouis nō tenet scz ouis restituere

Reddere non debet. nec habet quod reddere possit.
soluat iudex testat agno

Et tamen vt reddat arbiter instat oui
ideo q̃uis adest s̃ ouis .i. lana

Ergo suum licet instat hyems pretendit amictum
.i. frigidū ventū sustinet lana s̃ ouis

Et boream patitur. vellere nuda suo
médicā acq̃rit p̃gricia testatē

Sepe fidem falso mendicat inertia teste
innocētia delicti astucia decipi

Sepe solet pietas criminis arte capi

Nec auctor ponit aliā fabulā dicēs q̃ quodā tpe canis traxit ouē in cām
pro pane quem dixit illi p̃cessisse. sed ouis hoc negauit dicens se numq̃
panē a cane mutuassee. **I**udex ergo canē interrogauit si testes haberet seu
fidei iussores. qui tres testes noiauit. scz lupum miluum z vulturem. et iu
dex ab illis veritatē req̃nit. at illi testimonium veritatis canis dederūt. qz
parte habere sperabant in oue si damnaret. **I**udex ergo p̃cepit quaten
de debito suo canis satisfaceret. ex quo idoneis testibz p̃uicta esset. sed illa
misera ouis nihil habuit p̃ter lanam quod dare posset. z hyems erat

ad veniam coyuis
cogitatio cogitatio
De

Falso testimo
aduersus inna

Non man
finita mlt
m adu qz

Liber Esopi

canis fortiter instabat. ouis glanā exuens eā cani pñtauit ⁊ nuda remā
sit. **C**anis autē hac satisfactōe nō pñt? in pellē ipsius pepegit. ⁊ irruens
sup eā cū fallis testibz suis lupo ⁊ miluo miserā illam miseriorēz reddidit
Doralit sic pueri ⁊ fallaces faciūt qñ res alioz appetūt tūc cū suis cōs
plicibz tractāt qualē iudicijs suis eos subuercere possint

**De potentibz
et paupibz**

U Tratione pari fortune munera sumant
acēpiūt pacē agn? ista qñuoz aīalia
Sumunt fedus ouis capra iuuenca leo
illud aīal. pñs est s^c pñcā qñuoz aīalia possessor
Ceruus adest. ceruum rapiunt. leo sic ait. heres
s^c detur

Primae partis ero. nam mihi primus honor
pñgit fortitudo

Et mihi defendit partem vis prima secundam
donat terciā pñcā nūlus

Et mihi dat maior terciam iure labor

frāgit dilectiōem

Et pars quarta meum (nisi sit mea) rumpit amorem
bona cōtia s^c leo possidet debiliores opprimēs

Publica solus habet fortior yma premeus
potēti iūgat debilis postulat pñs fabula

Ne forti societ fragilis. vult pagina presens

qz debili fidelis nō sciat diues

Nam fragili fidus nesciat esse potens

Hic ponit documētū qz hoīes paupes (qz sunt pñe potētie) nō debēt se so
ciare potētibz. qñ potētes semp volūt hñe pñcā meliōrē. qd inuīt nobis q
leonē caprā vaccā ⁊ ouē. **I**sta autē aīalia pñcātū fecerūt inuicē qz quēcun
qz rapina eis occurreret illā inter se diuiderēt **A**ccidit autē qz capiebāt cer
uū quē in qñuoz pñs diuiserūt. qz diuisiōe facta dixit leo. ex qz rex suz ideo
rōne regalis dignitatis pñma ps erit mea. scōa ps eriam qz fortior vobis
sum. terciā pñs mihi iure debet. qz vobiscū laboraui. qñtā pñs pñcā si qz
cape voluerit me? nō erit amicē. qñe alia aīalia timore leonis pñcūlla fugi
erūt. ⁊ nullā pñcā acceperūt **D**oralit pñcā leonē intelligunt potētes ⁊ per
alia aīalia intelligunt impotētes. si autē pñngat qz paupes hñt aliqd diuī
dere cum potentibz. potētes accipiūt pro se partes meliores

natur portās massam carnis dat s^c de se

**De cane et
sua ymbra**

Nat canis ore gerens carnem. caro porrigit ymbra
adheret inuadit vndas

Umbra coheret aquis. has canis vget aquas

s^c hñde s^c quā habebat vero lucro scz ymbra

Spem carnis plus carne cupit. plus fenore signum

Cum commento

lucrī veri s^c canis quā hēbat s^c carnis hūde

Fenoris os aperit. sic caro spesq̃ perit

Non igitur debent pro vanis certa relinquī
^{p incertis} ^{dimitti}

s^c bona aliq̃s diligit statim s^c bonis

Non sua si quis amat. mox caret ipse suis

Nec au. po. aliam fabulā cui⁹ documentū est. q̃ hō prudens nō dī dē
mittere certa q̃uis sint modica p incertis q̃ reputant magna. q̃ modica
res certa plus ṽz q̃ magna res incerta. iuxta illd⁹ Plus ṽz in manib⁹ pas
ser q̃ sub dubio grus **I**stud nobis innuit p canē qui nātavit p aq̃s mas
sam carnis in ore gerēs. z vidit in aq̃s vmbzā carnis maiorē q̃ erat frus
stum qd̃ hēbat in ore. z sic cupiēs illud frustū magnū apit os ad capiedū
illud. z sic tandē cum os apūit amisit tam carnē verā q̃ vmbzā carnis

Allegorice p canē intelligit hō pecus vel auar⁹ q̃ multoties q̃rit bona
aliena. z q̃nq̃ p̃rigit q̃ talis ex nimia cupiditate amittit bona ppria **E**t
aliter p canē possum⁹ intelligere hoīem. q̃ dimisso p̃o bono inheret bonis
terrenis. iō finalit⁹ remanet vacu⁹. eo q̃ ipso moriēte summū bonū nō q̃si
uit. vñ bona tpalia dimittit moriēs in man⁹ alioz. z sic a se transeūt bo
na tpalia sic acq̃sita. z cum hoc amittit bona eterna

Mulier maritat⁹ collectio vicinor⁹ letat⁹
Emina dum nubit furi vicinia gaudet
^{sapiens} ^{narrat}

Vir bonus z prudens talia verba mouet
p̃heb⁹ duxit vxorē illi⁹ dei h̃ elemētū q̃rimonijs

Sol pepigit sponsam. iouis aures terra querelis
p̃culsit rōem q̃re esset tristis dixit

Pertulit. z causam cur foret egra dedit
^{vxor vno qd̃ fiet. s^c generat⁹ sol}

Sole necor solo. quid erit si fuerit alter
quantū sustinebo faciet caliditat⁹ copia

Quid patiar: quid aget tanta caloris hyemis
^{inhibet hec fabula} ^{dare s^c illis}

Nic prohibet sermo letum prebere fauorem
^{maleficia ppetrarūt} ^{maleficia intendūt}

Qui mala fecerunt. aut malefacta parant.

Hic au. po. aliā fabulā. q̃ qdā tpe fur qdā duxit vxorē. ad cui⁹ nup̃t
as vicini puenērūt gaudentes z letātes. qd̃ vidēs vir qdā discrer⁹ z sapiēs
p̃tulit hanc fabulā **Q**uodā tpe sol debebat ducere vxorē. vt filios sibi cō
formes generaret. qd̃ p̃cipiēs vniuersa terra p̃siderās piculū qd̃ inde im
mineret. z dixit ardore vni⁹ solis se vir posse tolerare. qd̃ f̃ fiet si p̃les so
les generarent. z clamās in celū q̃rulosos vocib⁹ iouē summū deoz inuol
cauit. q̃tenus illi piculo obuiaret. **I**upit̃ autē miscdia motus p̃cepit solē
sine vxore pmanere. **Q**uasi dī. iste vir sapiēs **P** vos boni vicini res ṽas
p̃ditis p̃istū vnicū fuerē. qd̃ f̃ erit si iste fur alios genuerit fures. q̃re mul

*nima
per magna
tiam etiam
per la qua do
duntur*

**De fure vxor
rem ducēte**

*in uis p̃a
m̃is iustit
tamē*

*in a p̃a
sufuerit*

Lum commento

tum incipiet agere q ad nuptias ei? ventis gauderes. **I**sta fabula docet nos moralit. q melius est hñe vnū principē q̄ plures. nā si plēs sint subditi eis nō sufficiūt. z illis p honore discordantibz nescit ppls cui adhe-
reat. vel sub q̄ tutius viuat. z sic rapine homicidia z alia mala oriunt.

**De lupo
et grue**

A stricta torquet colli s^c in collo
Rta lūpum cruciat via gutturis osse retento

s^c lup⁹ petit cyrurgicū dona tributur⁹ auxiliū
Bendicat medicū. multa daturus opem
tal' autē p̄mia poscit ex gutture lupi extracto

Grus promissa petit. de faucibus osse reuulso
s^c grui dixit ecce .i. ex grā salua

Lui lūpus. en viuis munere tuta meo
potuissē abscindere

Nonne tuum potui morſu precipere collum
p̄m̄um

Ergo tuum munus sit tua vita tibi
subuenisse s^c hoibz puerſa s^c hoim

Nil prodest prodesse malis. mens praua malorum
ingrat⁹ recepti nō veret beneficij

Immemor accepti non timet esse boni

*otentibus
et p̄uocati
beneficia jam
pendenda.*

Hic au. po. aliā fabulā. cui⁹ documentū est. q nō expedit malis hoibz
bñfacere. q: sunt ingri z beneficij imemores. z istud innuit nobis p lupū
et grūē. Quodā em̄ tpe dū lūpus p̄sumpt⁹ carnibz ossa roderet. z p̄ricula
ossis gutturi ei⁹ inheſisset. magnūq̄ dolorē sibi intulisset. lūpus q̄ potēs
in curia regis leonis vt summ⁹ p̄positus regis fecit oēs testias p̄gregari
sp̄rās ab aliquo medelā sui doloris p̄cipere. q̄siuit si aliq̄ testiaz h̄ret ar-
tem medicine. q̄ suo poterit subuenire dolori. **A**dducta est itaq̄ grus ad
lupi infirmū p̄sentā. que salutiferā p̄mittit lupo medicinā. si p suis la-
boribz p̄miū p̄sequi posset. lūpus q̄ hīs p̄bis p̄solatus dixit se in tanta
necitate p̄stitutū nullis velle p̄cere exp̄sis. p̄mittit q̄ munera m̄gna si sa-
nitatē p̄sequi posset. **G**rus autē collo suo in guttur lupi imisso cām sui do-
loris extraxit. z sic lūpus sanat⁹ est. quo facto grus suam petijt mercedē.

Qui lūpus r̄ndit. nōne magna mee pietat⁹ munera recepisti dū de gut-
ture meo caput tibi sanū emisi. si q̄ sapiens esses h̄ munere cōrenta fores
et marie cum scias gruinās carnes me desiderare z tibi sanas eē in hac
ifirmitate. **M**oralit p grūē intelligunt paupes z impotētes. q̄ sunt sub
potētoribz. videt em̄ eis q̄ paupes sufficiēt p suis laboribz recipiāt mer-
cedē q̄ eos viuere p̄mittant. z residua bona (que hñc) sibi nō viurpāt

**De duobz
canibus**

De dolore prus p̄querentē dulcedie facundā
E partu querulam verborum nectare plenā
p̄passa acceptat i domo p̄u grauidā

Pro cane mota canis suscipit ede canem
cans recedit i domo q̄rendo pastū recūbit

Hec abut. illa manet. hec curſuat. illa quiescit

Libeſopii

^{s^c canis} ^{p^r dolore} ^{deſtruit} ^{requies}
Quic tamen a partu ſumpitur illa quies
^{s^c canis} ^{reuerſis} ^{reſtituit} ^{ſua domū} ^{perit}
Illa redit. reddiq; ſibi ſua tecta precatur
^{claudit} ^{canis} ^{ymmo magis} ^{s^c claudit}
Obſerat hecaurem. nec minus aure domum
^{magis} ^{p^rualere} ^{p^rba miacia} ^{eſtimat} ^{p^rlia} ^{.ſ. p^rce z minis}
Plus p^rce poſſe minas putat hec. plus bella duobus
^{cognoſcit} ^{valere} ^{p^rba minacia} ^{s^c p^r poſſe}
Noſcit poſſe minas plus p^rce. verba minis
^{p^r q^u} ^{canē} ^{muniat} ^{.ſ. carulus}
Cum dolor hanc armet: plus matrem filius armat
^{locū} ^{dat} ^{s^c canis} ^{.ſ. matri cū filiis}
Ledit ſola gregi. cauſaq; iuſta perit
^{nō} ^{tene} ^{ſecurū} ^{dulcibz} ^{fide hātere}
Non ſatis eſt tutum mellitis credere verbis
^{.i. ex blāda loquūtōe} ^{oriri}

Ex hoc melle ſolet peſtis amara ſequi

Quic au. po. aliā fabulā. cui⁹ documentū eſt. q^{uod} nemo dz fidem adhibere blādiētiis z aduſatiōibz. z iſtud innuit nobis p^r duos canes **Q**uodā em tpe canicula qdā ingruēte p^rus tpe cum aptū pariendi nō hēet locū roga uit aliā caniculā vt ipſaz in hoſpitiū recipet donec catulos ſuos ad lucē pduxiſſet. q^{uod} p^recibz eius acq^ueſcens ipſaz in domū ſuā intrare p^rmiſit. par tu vero edito mox iuſſit vt aliud ſibi hoſpitiū p^rcuraret. co q^{uod} p^rpter angu ſtiam domus eam ſuſtinere nō poſſet. **I**lla aut p^rpter p^rum ad huc languē da inſtat z rogat vt eaz toleret donec catuli eius ludere poſſent. **H**oſpita vero victa p^recibz p^rceſſit ipſi **P**oſt hoc p^ro cum catulos ludere videret. ite rū monuit eam ad aliud hoſpitiū. p^rcurandū. mater aut catuloz ait. quo animo potes talia loqui. z ita nos p^rriſtari cū iam gelidus boreas nives voluat. z glaciā. bruma oēm beſtiā p^rſtringat. ſz age miſericor diſ nobiſcū humanit nos tollerādo vſq; ad amena eſtat tpa cum exire poterim⁹ et hīc inde diſcurrere. **H**oſpita itez p^recibz placata vſq; ad eſtatē eā tolerauit **S**acta g^o eſtate iuſſit ipſam ſine oī p^rtradēōe domū exire. q^{uod} nec p^rce nec p^recio ipm de cetero ſuſtinere vellet **V**idens g^o canis q^{uod} ampli⁹ p^recibz p^rficere nō poſſet cepit minari z ait. **D**ebilis ē tua p^ras z mirū eſt q^{uod} pures ſola nos oēs expellere. meo g^o p^rſilio p^rbis tuis p^rcas. q^{uod} fortes mō ſunt caſ tui n^ri z feroces. q^{uod} ſi multū nos minari volueris tūc ve tibi z pelli tue. et dom⁹ (quā tuā dicis) in n^ros veniet vſus **H**or alit^r ſic callidi hoies ſimplices quoſq; decipiūt. z blandis adulationibz p^rmo eos rogitant. et poſtea ſuis domibz z bonis eos violenter eliminant.

Q^{p^r q^u} fulget terra aq^u gelata ^{p^rſiter} ^{vndaz} **D**e colubro
Um nūc candet humus. glacies dum ſopit aquaz ^{et hoſpire}
Aurum. in talē ſerpente rigida turgēt
Curſum. in colubram turbā ſeuit h^o yems

*Pro bono no
reddendū ma*

Liber **Esopi**

serpentē serpentē fouet bonitas frigus
Hunc vidit hunc reficit hominis dementia: ventum
 repellit moderat calore frigus

Temperat huic tecto. temperat igne gelu
 reuertit recedit calefit

Ver redit. ymber abit. estas cum sole calefcit
 maliuolus s' coluter

Sic importunus fit magis atq; magis
 euomit venenū serpentis intorcat domū

Ore serit virus coluber. sic toxicat edem
 dixit serpenti nō reuersus? recede

Hospes ait colubro. non rediturus abi
 nō abcessit serpens recedere manet

Non abiit coluber. nec vult exire. sed heret
 apprehēdens hospite sibilatōes asp̄as facit

Amplectensq; virum sibula dira mouet
 tribuere cupit hō maleficus p̄ bono malum

Reddere gaudet homo nequam pro melle venenum
 p̄ beneficio damnū p̄ clemētia fraudē

Pro fructu penam. pro pietate dolum

Hic au. po. aliā fabulā. cui? documentū est. q. hō cauebit malis hoibz
 impedere beneficia. qz mali p bonis sibi impēsis sepe mala reddūt. sicut
 innuit nobis p colubrū **Q**uodā em tpe coluter rogauit quēdā virū vt ip
 sum frigore intēso instāre in hospitū recipet. vt sic frigora euadere posset
Vir autē miscēdia motus sup colubrū in hospitū recepit eū. z ad ignē cale
 fecit **C**oluter autē sic calefact? cepit emittere virus suū z totā intorcatū
 domū. quāobrem hospes dixit ei vt domū suā exiret z ampli? nō reuer
 teref. **C**oluter autē exire nolens virū amplexus est. z veneno infecit eum.

Allegorice p colubrū p̄t intelligi carnalis delectatio. q̄ dum bene foue
 rur z nutrit venenū suū fundit. z sic hospite (i. hoiem q̄ eam admittit) p
 pctm intorcat. z q̄nto diuti? morat tanto difficili? expellit. **M**oralit
 p colubrū intelligunt hoies prauū z ingri. q̄ mali reddunt p bono

De asello
 et apro

Audet asellus aprum risu temptare proteruo
 p̄sumit asinus porcū siluestre derisioe infestare temeraria

Audet iners forti dicere frater aue
 p̄sumit fatu? scz apro loq̄ salue

Tribat aper pro voce caput. nam verba superbit
 mouet p̄ verbis respōsa dedignat

Dare p̄pescit p̄mortio crudelē

Reddere. sed dentem vir tenet ira truce

aper dicit reprobū s. nobilis aialis cibū

Sus tamen ista mouet. vilem dens nobilis escam

Cum cōmento

Spernit pigricia secur⁹ s' tu asine
Spernit. desidia tutus es ipse mus
fatua offendi prudēs hō derisu

Non debet stolidi ledi prudentia. risu
fatius eruditum i. accedere

Non stolidus doctum debet adire iocis

Nic autor ponit aliā fabulā. cui⁹ documentū est. q^d stolidi z indocti nō
debet deridere doctos z prudētes. neq³ debent offendī derisionib⁹. **I**stud
innuit nobis p apriū z asinū. **Q**uodā em tpe asinus obuiauit apro z ins
cepit ironice loq ad apriū ipm subfannādo suis derisionib⁹ dicens **A**per
bone frater aue. **A**per audies illā salutarōem ironicā nō rīdit. sed moue
bat caput. qz dedignabatur loq. z irascebat in tantū q^d vix tolerare potuit
et dixit hec verba asino. **D**eus dens spernit elcā vilem z desidez. **q**uem
ppter tuā desidiā z vilitatē es rurus **P**oraliter p asinū intelligunt se
cuclares z indocti p apriū intelligunt docti z spūales. qui sepe derisōes
et detractōes a secularib⁹ z indoctis patiūtur. quas patienter z lere sus
ferre debent. qm inde magnū psequitur pmium

cāpester opidanū recipit i hospicio

Rusticus vrbani mus murem suscipit ede

prander cib⁹ volūtate

Comedit ad mensam: mensaq³ mente minor

in macro puitulo sufficit libertas

In mensa tenui satis est in mensa voluntas

nobiles facit degeneres vult⁹ ingenu⁹ cibos

Nobilitat viles frons generosa dapes.

p^{er}pleto timō i cibarijs s' murē sez imitādo ipm

Facto sine cibis. vrbani rusticus audit.

muris mus cāpester vadit ciuitatis diuitias

Urbanī socius. tendit in vrbe opes

vide cellariū intrā mistrat mus vrbani⁹ muri cāpestri

Ecce penu subeunt. inseruit amicus amico

intēdūt pradio cibaria puitū portat

Inuiulat inense. fercula mensa gerit.

meliorat elcam largisue dat pietas faciet

Emendatq³ cibum. conditq³ clementia vultus

p^{er}messatōem disponit. magis cibo vult⁹ reuerētia

Conuiuia faciat plus dape frontis honoz

vide clausure sonū facit ianuas aperit

Ecce fere clauis innummurat. ostia laxat

s' mures pauēt fugā capiūt occultāt

Ambos tinent. fugiunt ambo. nec ambo latent

vrban⁹ cāpester obscura loca motu querit inani

Hic latet. hic tenebras cursu mendicat inepto

De Derisio

Seculares co

derisus et ioc

us filere debe

derisere min

et ideo in

*De mure do
mestico et
campestri*

Liber **E**sopi

adheret parieti cāpestris pōdus

Assuitur muro reptile muris onus

.i. dulcia clausa in penore

Blandia peni clausa parcit fortuna timenti

pro sed

.i. tali passione

Ille tamen febricit. teste tremore tremens

scizille

formidolosum

Exit qui latuit. timidum sic lenit amicum

sis letus

Gaude. carpe cibum. hec sapit esca fauum

.i. loquit. s. mus occultat sub istis dulcibz cibarijs

Fatur qui latuit. latet hoc in melle venenum

nō estimo

Fellitūq; metu non puto dulce bonum

voluptatē

puenit

Quam timor obnuat. non est sincera voluptas

solicitantri

s^c comedentis

Non est sollicito dulcis in ore cibus

cōedere magis volo

.i. esse in ghēni timore

Rodere malo fabam. q̄z rodi perpetue cura

cibaria sollicitudo quotidiana

Degenerare cibos cura diurna facit

.i. sollicitudinibz

tristitia

His opibus gaude. qui gaudes turbine mentis

inediam

abūdans

Pauperiem ditat par opulenta meam

ista dulcia cibaria retine

amena

Hec bona solus habet que sunt tibi dulcia soli

tribuit

cibarijs

secura

Dat precium dapibus vita quicquid meis

reuerit p̄ligit secura

Finit verbo. redit. preponit tuta timendis

ille

abhoret securi

cupit

Et (qui summa timet) tutius una petet

inopia

accedit

Paupertas (silcta venit) tutissima res est

molestior

pauperē reddit

Tristior immensas pauperat usus opes

¶ Hic ponit documentū q̄ melius est possidere pauca cū securitate 2 libere
q̄ multa cū seruitute 2 timore. **¶** Qd̄ designat nobis p̄ murū siluestre 2 vrbānū.
¶ Quod d̄ em̄ tpe mus siluestris inuitat ad prandīū murē vrbānū
p̄ponēs sibi ea q̄ habebat. q̄ licet modica erāt 2 minus p̄ciosa vrebāt tū

Lum cōmento

els cū securitate. qdā autē die cū ista cibaria muri vibano nō placerēt res
dixit ad ciuitatē 2 duxit secū murē siluestre. q parit intrauerūt cellariū. qd
in cūctis bonis sibi ppetētibz habūdabat. 2 sic delicata faciebāt puiua
q adeo placuerūt muri siluestri q ampli nō intēdebat redire ad nentus
sed ibidē delicate viuere putauit. qz piculoz 2 aduersitatū sibi iminētiuz
adhuc erat ignarus. Cū autē isti duo mures sic comedēdo gauderēt sup
uenit famulus domi. ad cui? introitū pze nūtio timore ambo mures fu
gierūt. Mus autē vrbānus (q erat ibi nor?) ad locū fatis tutū fugit. sed
mus siluestris antroz ignar? quo latitaret locū nō inuenit. tū ad obseu
ra cucurrit se occultās donec famulus exiret. Quo recedēre ad escā sunt
reuerſi. sed mus siluester pteritus 2 tristis in fine mense sedit. Cui mus
vrbān? dixit. cur sic sedes ad mēsam tristis. pmede 2 sis ler? ista cibaria
melle sūt dulciora. Rndit mus siluester. vere sub hoc melle later venenū
qz magno timore sūt mellita. nec est sincera voluptas quā tantus timor
obſcurat. nec pte esse cibi dulcis in ore sollicito. Quz bona mihi non minū
strasti sed mala. qz q latent nō reuelasti. Ego em putauit tecū viuere in se
curitate. s3 iā video multiplices causas tue miserie. qz oz te timere hoies
et cactos q semp tibi insidiant. Sine q tibi bona vestra 2 mala. 2 habere
ea q tibi natura pcessit. mihi autē modica pculit de qbz ptenor. His die
sis mus siluester recessit. Moralizatio par3 supra

*Pauis est
esse debemus*

Quam vulpes aquilam pro rapta prole perungit

hoc aīal *i. linie*
dulcedine plem restituere aqla
Velle precum predam reddere nescit auis
proles genit? pauet *i. glutiētis*
Preda gemit. natusqz timet cibus esse gulosi
literauit filios astutia

Sed redemit natos. vrilis arte parens

arborē cingit quis lignis i. p3is
Arborem zonat stipulis 2 vimine truncum
i. magnaligna astuto i. vulpe i. ardore

In stipulas docto dirigitor facem

natos illius auis aſcēdit multirudo
In pullos aquile consurgit copia fumi

abhorret illud aīal mitigar i. aqla
Hunc timet 2 vulpem prouida placat auis
nō exiſtat dilgētiā adhibeat nocere

Non sit qui studeat. quia maior obesse minori
potēti nocere min? potēs

Lum bene maiori possit obesse minori

Quia autor ponit aliā fabulā. cui? documentū est tale: q hō fortis 2 nobi
lis rōne sue potentie 2 fortitudinis nō debz inferre nocumentū misero et
impotenti. q sepe ptingit q paup 2 debilis infert nocumentum diuici et
potenti. Et istud innuit nobis p aqlā 2 vulpē. Vulpes quodā tpe erat

Liber Esopi

*na aliena et in
ta raro proxi
amum et desunt.*

in cauerna sua. et puuli sui foris decurrebāt. quos cū vidit aqla diligent
eos obseruauit donec aliquos apprehendit. q̄s tandē apprehēsos cū vñs
guibz suis p̄meret clamauerūt. **H**ater ad clamorē eorū egressa vt eos di
mitteret aqlā rogauit. **S**z illa hoc non posse fieri asseruit. qz pullos in ni
do suo multū esurientes haberet. q̄bz illi neccārij forent. quo dicto nidū pe
tit aqla. vulpecula post eā clamitante frustra. et quousqz potuit puulos
suos p̄seq̄bat. **C**ū ḡ videret vulpecula q̄ p̄cibz et clamoribz nihil p̄fice
ret ad solitas se p̄uerit artes. **A**rripit ḡ ignitā faculam. et aridis ignis
collectis arborē in (q̄ sedit aqla cū pullis) circū dedit igne. quo supposito
ad aqlā dixit. **F**ac nō pullos tuos et temeripm saluā si potes. **N**is er
go auditis aqla materna pietate sup pullos mora p̄ eis vulpez rogat vt
ignibz p̄cere vellet et arborē nō p̄bureret. qz puulos suos adhuc sanos res
ciper. **M**oraliter p̄ aqlā intelligūtur diuites elati et p̄sumaces. q̄ pau
peres premūt et spoliāt. nec eos ad se clamātes eradiūt. **S**ed cū vene
rit ignis diuine vltōis. vellent utiqz se ablata restituisse

**De concha
et cornice**

Pes aquile predo testudinis aera scindit
testudinē testa abscondit latera abscondit
Hanc sua concha tegit. cornua longa tegent
hac amonitōe talis auis auisat insulsum
Hoc monitu cornix aquilam premunit. inceptum
geris laborē salubre scz cornici
Pers onus. ac fiat vtile crede mihi
fers testa alimētū capit illud
Quod geris in concha cibus est. tibi surripit illud
testa alimētū testā .i. p̄tere
Concha cibum. concham frange. cibusqz cadet.
.i. testam p̄cātibz fructe .i. arte
Ut concham frangas pro viribus vttere sensu.
conchā summa lapidea terra
Hanc (si celsa cadit) saxea frangit humus
desepo fati? circūuēt? rēpestare
De se stultus homo subuersus turbine lingue
cadit scz hoies inq̄tudo capit
Cornuit. et fortes ista procella rapit

*astutia de
torā et blandia*

Nec autor ponit aliā fabulā: cuius documentū est: qz paupes et impotē
res sepe faciūt subtilitate et calliditate. qd̄ fortes et potētes viri p̄ficere ne
queūt. **I**stud em̄ ostendit nobis p̄ testudinē et cornicem. **Q**uodā em̄ tpe
aqla secus mare ambulauit piscationis cā: sed nullo p̄fice inuonto rapuit
conchā que testudinē intus habebat. hanc ergo vnguibz rapuit et ad lit
deuexit vt ibi suis vsibz applicaret. sed concha que indurata erat nec vn
guibz nec rostro frangi potuit. et sic nec vi nec arte testudinē habere potu
it. **C**ornix ḡ que aderat vidēs aquilam frustra laborare. accessit p̄pius et
dixit aquile. si me p̄mittas. tecuz habere premi testudinis monstrabo tibi.

Lum commento

modū z viam acq̄rendi hanc escam. qđ cuz aquile placuisset ait ei cornix

Tu in sublime volare detes. z sic ex alto p̄icies conchā ad terrā petrosā
et tūc testa fracta cibū accipies. **A**quila at̄ approbat p̄siliū cornicis. z in al
tū volās testudinē ex vnguibz ad terrā p̄icit. quā cornix subit⁹ expectās
p̄tinus rapuit. z sic aquilā famelicā decepit. **M**oralit̄ intelligit qđ hō
nō dz credere p̄bis q̄rumcūqz. qz sic sepe decipit. sicut aq̄la decepta fuit

ferēte esuriē

portat

.i. caseū

**De vulpe
et cornu**

Vulpe gerente famem. coruum gerit arbor. z escam

rostro portās

p̄ba mouēte tacer

Ore gerens: coruus vulpe loquente silet

o corue splēdore splēdens olozē nitore excellis

Corne decore decens cignum splendore p̄cellis.

modulatōe

.i. oibz auibz vales

Si cantu placeas. plus aue quaqz potes

p̄fidit .i. coru⁹. delectat̄ modularōes

Aredit auis. sic teqz placent p̄ludia lingue

cātat

.i. ex ore excidit

Dum canit vt placeat. caseus ore cadit

s̄ caseo vescit̄

accidit̄ p̄nc

Hoc fruiur vulpes: insurgunt tedia cornu

auget

incōmoda

.i. verecūdia

Asperat in modico damna dolore pudor

amarū fert derisum decipit .i. vana

Fellitum patitur risum quem fallit inanis

dat dāna iniqua laus

Gloria. vera parit tedia fasus honor

Nic au. po. aliā fabulā cui⁹ documentū est tale. qđ illi qđ desiderāt laus

dem vanā z transitoriā gloriā sepe incurrūt damnū z opprobriū **I**stud in

uitur nobis p̄ coruū z vulpē. Quodā em̄ tpe coruus qđā caseū pingue

furatus erat. qđ ad siluā reuersus in summo quercu residēbat **C**orrigit at̄

qđ vulpes qđā famelica sub arborē veniret dicēs. **D**ecorue tu es valde de

corus. ymmo cignū excedis in splēdore. si qđ vox tua esset dulcis z sonora

nō esset auis in tota silua tibi filis. **H**is glaudibz coruus decept⁹ vt am

pliores p̄sequat̄ laudes incepit cātare. z sic case⁹ (quē rostro tenebat) ex

ore eius decidit. quē vulpes p̄spiciens mox rapuit. z coruū sic delusū sub

fannauit **M**oralit̄ p̄ coruū intelligunt leues z minus p̄uidi boies. qui

falsis adulationibz z vanis laudibz credunt. z sic sepe fallunt

agguat paupem .i. nimia senectus

Agguat paupem .i. nimia senectus

Regit miserum grauitas annosa leonem

pigrū reddit .i. frigiditas

Inglaciāt corpus corqz senile gelu

insurgit verres reddēs p̄iniuria illata rationē

Instat aper pensans veteri pro vulacre vulnus

*Qui laudem
vana gloriam
petunt sepe cor
qui se exaltat
miliabitur &c*

**De leone et
alijs aialibz**

Cum commento

capitis leonē cornu bos ledit
Frontis cum celo thaurus utroq; fodit
 insurgit asinus piger s^c leonis pede cōcutit
Sicut asellus iners. z frontem calce sigillat
 rugitu vleiscit iniurias suas

Ex solo gemitu vindicat acta leo
 s^c aialia supant supant aialia expirat
Omnia que vici me vincunt omnia. dormit
 prās mea recessit laus nō viger laudis opatio
Vis mea. dormit honor. dormit honoris opus
 damnū intuli s^c aialib;

Cui nocni. nocet ille mihi. multisq; pepercit
 .i. nō miserent p beneficio s^c mihi

Qui mihi non parcut. p pietate nocent
 mecuat penā nō ornat s^c fidelit

Hanc timeat causam. qui se non fulcit amico
 tribuere pper paup perit auxiliū

Nec dare vult felix quam misero optat opem

*n omnibus
 notis respicit
 s est finis.*

Hic au. po. alia fa. cui? documentū est. q nemo dz se nīmū extollere in
 pgitatib; suis. nec dz nīmū agguare debiliores. q si postea ceciderit q
 debilitat? fuerit premnet tam ab illis qb nocuit q ab illis qb pfuit. qz
 cū deficiūt munera sepe tepescit amicitia. **I**stā innuit nobis p leonē. qz
 quodā tpe leo qdā annosus iacebat pze nīmū senio in lecto egreditis. ve
 nerūt ergo oīa aialia ad visitandū eum. disilū tū mō. qz qdā venerūt ad
 plāgendū eū ipsi p dolēdo. alia aut venerūt ad irritandū eū z ad vindicā
 dū iniuriā qndā a leone eis illatā. **P**er em dentib; suis ipm vulneravit
 et thaur? suis cornib; acrit eum trāsfodit. z piger asin? frontē eius cū pe
 de dīre pculsit. **H**is p plagis leo fatigatus solo gemitu se vindicauit di
 cens. oīa aialia (que pū vici) iā me vincūt. qz deficit iā vis mea. z iō pe
 rit glā mea. z nullus honor mihi exhibit. z oīa aialia qb pū rigid? fui z
 durus nūc me infestant z psequunt. z quib; antea pepci mō derident me.

Bortalit p leonē intelligunt potētes. z palia aialia impotētes. qz ipo
 tētes sepe cū fortuna mutat inferūt potētib; p silia his q ab eis sustulerūt

**De catulo
 et asino**

MArmoris z caude studio testatur amorem
 .i. cū lingua rangit .i. dñm suū

Nunc lingua catulus. nunc pede calcat herum
 lectat dñs planat sociū .i. mense sue

Gaudet herus. comitq; canem. comitemq; ciborum
 facit applaudit .i. familia

Efficit. alludit turba ministra cani
 .i. illi mō eglia cibaria eandē dilectōem

Arte pari similesq; cibos. similemq; fauorem

Lum cōmento

acq̄rere volens dixit asinus stultus

Lucrari cupiens inquit asellus incers

asinū cane corpis splēdor .s. ad laborē

De catulo p̄fert vite nitor. vile tergum

s̄ dñō meo .i. vilitate catul⁹ ludis

Nec placeo fructu. sed placet ille iocis

s̄ ego .i. ludēdo .i. tpe p̄gnio ad ludendū

Ludam. ludo placens sic ludi tempore viso

pludi s̄ asinus accedit dñō

Ut ludo placeat ludit ⁊ instat hero

.i. placere estimat rudens s̄ dñi sui anterior⁹

Blandiri putat. ore tonans. humerosq; p̄iorum

p̄cussit ḡuitare estimat .i. delectabile

Pressit mole pedum. se putat esse p̄ium

vociferat dñs petit auxiliū aduenit .i. seruoꝝ

Clamat herus. vult clamor opem. subit ordo clientum

coartat m̄gnis p̄terib⁹ fustis .s. asinū

Multa domat multo verbere claua reum

nō dedit .i. cū honore s̄ facere

Quod natura negat nemo feliciter audet

.i. nō placet inabilis .i. placid⁹ esse

Displicet imprudens vnde placere putat

Nec au. po. aliā fa. cui⁹ documentū est q̄ stultri ⁊ imprudētes sepe cre-

dunt placere prudētib⁹ p̄ ea q̄ eis mag⁹ displicēt **Q**uodā em̄ tpe vir qdā

caniculā habuit multū sibi dilectū. cui canis sepe cauda pedib⁹ ⁊ ore suis

alludebat **Q**uidēs itaq; asinus canē sic placere dñō suo cogitauit quō sili-

arte tales cibos ⁊ fauorē apud dñm p̄seq̄ret. dicēs intra se **E**go fortior ⁊

vtilior cane sum. tñ ipse plus placet ioco ⁊ ludo q̄ ego fructu ⁊ vilitate.

volo etiā dñō sic placere meo. **U**n̄ egressus ad dñm vt instat canis lude-

ret pedib⁹ p̄cussit eū monēdo aures caput ⁊ caudā suā putans sic placere

dñō. **S**z dñs p̄teritus cepit clamare. vñ serui accurrētes asinū diris fus-

sib⁹ p̄terauerūt. adeo q̄ vir seminiū⁹ euadere potuit **D**oralit sic stut

ti ⁊ insipicētes volunt se intromittere de hīs q̄ natura eis nō concessit. ⁊

fiunt inuiciles in illis. ⁊ faciunt se confusos

Amena soporifero delectat

Rigida sopito blanditur filia leoni

currit

cupiēs

turba

Cursitat hic murum ludere prompta cohors

excitat⁹

capit

s̄ mus rogat

Pressus inure leo murem rapit. ille precatur

s̄ leo

ordem

obedit leonis muris

Ille precem liberat. subiacet ira preci

*Non sunt atten
que natura ne*

De leone
et mure

Liber **Esopi**

^{pus cogitat in corde} ^{intercepto}
Hoc tamen ante monet animo. quid mure perempto
^{honoris accipies fortes} ^{debiles redet}
Laudis eies. summos vincere. parua pudet

^{morre .i. reū putet}
Si nece dignetur leo murem. nonne leoni
^{vituperiū} ^{honor}

Dedecus. et muri ceperat esse decus

^{super debilem fortis} ^{honor supare}
Si vincat minimum summus. laus vincere non non est
^{supare} ^{decēs est} ^{viciū}

Vincere posse decet. vincere crimen habet
^{honor} ^{gloria} ^{supare}

Si tamen hoc decus ⁊ laus sit. sic vincere laus est
^{honor} ^{.i. a minori iūnico}

Atq; decus minimo fiet ab hoste minus
^{supari} ^{sequit} ^{laus} ^{supator}

De precio victi pendet victoria: victor
^{tātelaudis} ^{supari} ^{laus}

Tantus erit. victi gloria quanta fuit
^{recessit grāz actōes} ^{donare s^emus}

Pus abit. ⁊ grates reddit. si reddere possit
^{pmittit} ^{auxiliū} ^{.i. puū interuallū tps}

Spondet opem solus. fit mora parua dies
^{pqr} ^{.i. laqos intrat} ^{s^e suis}

Nam leo rethe subit. nec prodest viribus vti
^{qreloso rugitu} ^{incōmoda pqueri}

Sed prodest querulo murmure damna loqui
^{reuerit leonē vidit} ^{psperit} ^{retia dissoluit}

Pus redit. hunc reperit: vidit loca. vincula rodit
^{hoc auxilio reddit} ^{auxiliū} ^{secur⁹ recedit}

Hac ope pensat opem. sic leo tutus abit
^{valuit} ^{destrui astutia}

Res potuit tanta minui prudentia muris
^{s^e leonē} ^{tribuēs grates} ^{.i. ad nutū muris}

Cuileo dans veniam. se dedit ipse muri.

^{s^e hō} ^{magia} ^{nō premne} ^{.i. paupem}
Tu qui summa potes ne despice parua potentem
^{pqr} ^{auxiliari} ^{nocere nō valet}

Nam prodesse potest. si quis obesse nequit

Edic au. po. aliā fabulā. cui⁹ documentū est. q; diuites ⁊ potētes debet
paupib; misereri. cū in quo deliquit debet ipsis indulgere. q; poterit in

Cum commento

in posterū paupes diuitibꝫ pdesse. **I**stud innuit nobis p leonē et mur. qz qdā tpe qdā leo dormiuit in nemore. vbi mures circūcirca cursitabāt ludentes. Accidit autē a casu q qdā mus leonē tetigerit z somnū eiꝫ turbas uerit. **U**n leo turbatus apprehēdit murē. cui mus ait. **P**leo tua mihi pcat nobilitas. qz nō malo aio sed casualit hoc pgrigir. **L**eo at misericōdia mortuus murē dimisit illesum. cogitans intra se q esset sibi pius honor si mu rem deglutiret. **A**ccidit autē postea q cum idem leo p siluā transiret in la queū cecidit. z suis dentibꝫ laqueū dissoluere nequit. nec se a captiuitate liberare. vñ z querulose cepit rugire. qd audiens mus cui leo pus percipit vidensqz leonē laqueatū eum agnouit. z recordatꝫ beneficioꝝ leonis corꝫ rosit z dissoluit cordas retis siue laquei. quibꝫ dissolutis. leo liber abcessit. **E**t vt dicit autor ille leo dans grates muri dedit seipm ad nutū muris. eo q liberauit eum a morte. **M**oralit sic potētes nō debēt spnere debiles z impotētes. qz multo rētes paupes pnt pdesse diuitibꝫ

*Patientia iracundia
rum, ipsi
multum pde*

M pestis gūitate tal' auis suā rogat
Orbi mole iacet miluus matremqꝫ precatur
i. dñs sacrificia orōnes

De miluo
egrotante.

Ut pro se superis det sacra detqꝫ preces
dixit i. o fili i. sacramēta

Pater ait. minate deos z sacra deorum

offendisti recordant i. mala opa tua

Resisti. recolunt impia facta dei

delicti vindicātes impendūe penalitātē

Criminis vltiores pensant pro crimine penam

p qñ i. deoꝝ offenderes metuēda

Dum sacra turbares pena timenda fuit

miluū s' moꝝ mansuetū s' cogit

Te cogit timor esse pium. te pena fidelem

iste pauor ista pꝛitio cū moꝝe tarde

Hic timor. hec pietas cum nece sero venit

deturpat suā qre imaculatas inhabitat eccl'as

Qui maculat vitam. cur mundas incolit aras

opa opprimūt qre opa subleuēt

Quem sua facta premunt. cur sua facta leuent

Hic au. po. aliā fabulā. cuiꝫ documentū est. q ille q p totā vitā suā crudelit vixit in fine cū viderit mortē instare sepe frustra diuinū inuocat auxilium. **I**stud nob innuit p miluū. quodā em tpe miluus magnā incidit egritudinē. ita q de vita desperaret. rogauit igit matrē suam vt p sua sanitate deū exoraret. **Q**ui mater rēdit. fili mi tu offendisti deos z sacra deoꝝ. iō dñj recolunt tā tua praua opa. qre dabūt tibi penā tuis demeritis p dignā sed qz infirmaris tā imploras deoꝝ auxiliū. i. tarde. qz hec pena timēda fuit qñ peccasti. iā timor z pena mortis cogūt te nūc esse pium z fidelem.

Moralit sic viti criminosi cū viderit mortē sibi imminere inuocāt viros scōs z religiosos vt p ipsis oꝛent ad dñm deum. sed est nimis tarde.

*Ex tremā et
penitentia nūc
prædest peccato*

De lino et
hyrundine

Lum commento

U pducatur de segete s^e seminatū
linum pariat lini de semine semen

fouet terra volucres monet tal' auis timore

Nutrit humus. sed aues tangit hyrundo metu

hyrūdo iā seminatū s^e auib' mag' picula

Hec ait. hoc semen nobis mala damna minatur

eradicare semina seminata piculis

Vellite pro nostris semina sparsa malis

s^e autū p^renit bona p^rsilia iuriles curas

Turba fugit sanos monitus. vanosq; timores

rephendit .i. ex terra .i. linū virefcit

Arguit. exit humo semen. z herba viret

itez talis auis p^rsulit obuiare futura deridet

Rursus hyrundo monet instare pericula. rident

volucres p^rcordat

Rursus aues. hominem placat hyrundo sibi

.i. cum hoib' morans modularōe applaudit suauit

Lumq; viris habitans cantu blanditur amico

p^rq; p^rspecta nocere iacula

Nam prouisa minus ledere tela solent

eradicat efficiunt laquei .i. agricola

Jam metitur linum. iam sunt rhetia. iam vir

capit volucres recogscēs inculpat

Fallit aues. iam se conscia culpat auis

bonū p^remnit s^e p^rsiliū

Utile consilium qui spernit. inutile sumit

securus loqos iuste incidit

Qui nimis est tutus retia iure subit

Nec au. po. aliquam fabulā cui⁹ documentū est q null⁹ dectet p^remnere

p^rsiliū alterius. qz accidit multoties q respuētes p^rsiliū alioz inutiles

fiunt. vñ frequēter cis malum euenit **I**stud declarat nobis p hyrundinē et

alias aues. quodā em tpe hortulan⁹ seminauit semen lini in agro. ad quē

hyrundo z alie aues p^rsueuerūt venire p^r necarijs. hyrundo p^ro p^rsciens fu

curū malū ammonuit alias aues resistere huic seminatiōi dicens. hoc se

men multiplex piculū nobis inferet. q^r euellam⁹ illud ne malū inde ventu

rū nobis eueniat. sed alie aues hyrūdinis p^rsiliū spreuerūt. qd videns hy

rundo suū genus puocauit. z sedus pacis cum hoib' inuuit: **E**rat aut for

ma pacis ista. q neutra ps in damniū alterutri⁹ cogitaret: z sic hyrūdines

in signū federis in domib' nidificauerūt. **T**pe g messis adueniente hortu

lanus linū sibi collegit. z retia z laqos inde p^rexit. p quos oēs alias aues

decipiebat. q sic decepte recognouerūt q stulte hyrūdinis p^rsiliū p^rtemp

sissent. **A**llegorice p aues intelligere possumus pctōres. p hyrundinē

vero spūales boies. qui sepe ammonēt pctōres vt desistāt z abstineāt a

silia bona qua
humiliū sunt
et tēda et nō
phbia reijcienda
ut lipēda de

Liber Esopi

peccatis. sed peiores ammonitōem ⁊ doctrinā spūritualū ptemnētes tā
dein p retriā dyaboli capiunt. ⁊ eterno igni tradunt

Apta imitari p̄tutes ornare s^cp̄ntem
Abula nata sequi mores: ⁊ pingere vitam
monet cūctes imiteris viā

Tangit quod fugias. qd̄q; sequaris iter
p̄ncipe .i. dñi indigēs .i. n̄ viuēs sine lege

Rege: carens nec regis inops. sine lege nec c̄lex
s^calicui⁹ tulit illaps greece fuitutē

Absq; iugo gessit atthica terra iugum
securitas volūtarie coegit

Libertas errore carens se sponte subegit
verecūdia s^c acceptā vīgorosior gladio

Et pudor ob legem fortior ense fuit
voluntatē p̄ncipē plebs tuta petir

Ac libitum faceret regem gens libera poscit
s^cgens remouere p̄cepta sustinuit

Et que non potuit pellere iussa tulit
inceptū laudare p̄bos corrigere s^choiēs

Rex cepit linire bonos. punire nocentes
quecūq; subleuāda subleuās p̄culcāda arcens

Queq; leuanda leuans. queq; premenda premens
agguat .i. in noua lege

Hos onerat nouitas ciues in lege nouella
s^csustinere potuerūt

Quod leuiter poterant vix potuere pati
ciuitatē grauē legem gemebūdo aio sustinentē

Urbanē triste iugum querula cernice ferentem
steteliter ostendit p̄formia dicens

Esopus tangit consona verba mouens

Nec au. po. aliā fa. q̄ est q̄ q̄ndā ppl̄s atthice⁹ liberrim⁹ suā nō potēs
ferre liberratē elegerūt sibi regē. qui regalipotit⁹ s̄ceptro cepit eleuare bo
nos ⁊ opprimere malos dein ppl̄m adeo coarctēs q̄ vitā quā pus duxerit
liberrimā vix itā in fuitute obtrahere poterāt. **U**n postea quereloso aio de
fleuerūt libertatē amissam. **T**ūc d̄r in fine. q̄ p̄istū ppl̄m quālibet fecit
ciuitatē quibz legibz ⁊ exatōibz oppressaz **A**llegorice p̄ istū ppl̄m intel
ligunt illi q̄ vitā liberā hñt. ⁊ nō p̄renti in illa subdūt se vicijz. ⁊ sic efficiū
tur serui ⁊ miseri. qz q̄ p̄ctm facit suus est p̄cti. **D**oralit̄ hic instrum⁹
q̄ null⁹ liber d̄z se subdere fuituti iuxta illd̄. **A**ter⁹ nō sic q̄ suus esse p̄t.

Quā ausum fuit liberas molestare
Am nihil auderet petulantes ledere ranas

rogauerūt illū deū sine dño essent
Supplicuere ioui ne sine rege forent.

De pplo at
thico regem
cligente

De seruitute
subditorum

De ranis re
gem hñe vo
lentibus

Liber **Esopi**

Ille deus isti petitiōi derisionē attribuit audax secundarias

Jupiter huic voto risum dedit. ausa secundas

orōes inopinatū audit influuio strepitū

Rana preces. subitum sentit in amne sonum

per illo deo mittēte prege trunci iperu fluuio q̄ssato

Flam ioue dante trabem. trabis ictu flumine moto

demersit repentinus s^c ranarū pauor

Immersit subitus guttura rauca timor

mitigato redierūt timore videre .i. tratem

Placato rediere metu spectare tugillum

manēdo a lōge p̄ncipē valde timuerūt

Stando procul regem pertinuerē suum

postq̄ nouerūt truncū nō valere

Ut nouere trabem per se non posse moueri

prege dederūt terciās p̄ces illi deo

Pro duce fecerunt terciā vota ioui

iracūdia p̄mouit s^c aliū p̄tulit demisit serpentē aq̄ricū

Tra iouem mouit. regem dedit. intulit hydrum

coluber apto orōe incepit intrare amnē

Hydrys hiantē gula cepit inire lacum

clamorē facit fluui⁹ p̄mus benignus exaudi

Clamitat ecce lacus. morimur. p̄cē iupiter audi

odeus s^c nos odeus p̄fer solamē

Jupiter exaudi. iupiter affer opem

ranas deuorat vter⁹ .i. hydri cibus regis

Flos sepelit venter. nostri sumus esca tyranni

remoue stragis cladē tribue pacis auxiliū

Aufer cedis onus. redde quietis opem

iupit⁹ dicat op̄ratū m̄gno desiderio sustinetē regē v̄m

Illerefert: emptum longa prece ferte magistrum

vilescat p̄petua librates p̄p̄ras fuitus

Vindicet eternus oia spectra timor

merces floccipendit

Omne boni precium nimio vilescit in vsu

efficit amari saporis carius s^c acquisitū

Sitq̄ mali gustus dulcius omne bonum

possidet decēs est bilar⁹ tenēdo

Si quis habet quod habere decet. sit letus habendo

s^c hoīs nō fiat .i. p̄p̄li lib̄atis

Alterius non sit. qui suus esse potest

¶ Dic au. po. aliā fabulā p̄sitem fabule p̄cedentī. cui⁹ documentū est. q̄

hō exis in q̄eto statu nō d̄z se cito mouere ab illo **I**tem omne bonū dū

Lum cōmento

visitātū nullo amore pmixtū nequaquā delectabiliter sapit. **N**ā hō assue-
factus in delicijs nescit qd est delicata vita nisi qū patit miseriaz. **I**stud
nobis innuit p ranas qui quodā habuerūt vitā multū liberā. que cū eis
nō sufficeret ptinuīs pulsabāt precibz ipm iouez vt dignaret eis pcedere
regē qui regeret eas. **J**upiter audiens deridebat eas. **S**cdario instabāt
rane pro rege. **J**upiter audies rogatōes ptinuas misit eis regē cui ote-
dire deberent. scz tratē. qui cū de supioribz esset pcpitata totā quassabat
aquā. stupebāt ergo oēs rane in aduentu magni regis. z ab eius pceptu
fugientes in antris suis se occultabāt. **P**ostea sono mitigato rane expos-
nere ceperūt capita sua ex aqua z venerūt ad salutādū regē. **Q**ū autē vi-
dissent q rex earz scz trabs p se nō moueret dicebāt q ille rex esset peni-
tus inutilis. qz sup eū residentes viliter eū pedibz pculcabāt. **T**ūc iterū
rane rogauerūt iouem pro nouo rege dicentes illū (quē miserat iupit) li-
gnū esse z oīno ignarū. **J**upiter ergo cū indignatōe misit eis colubz z mis-
re magnitudinis **C**oluber autē rex ferocitate innata nullū pepercit. sed oēs
(qs regere deberet) eripuit et deuorauit. **T**ūc inceperūt oēs rane a cons-
pectu tyrāni fugere nō audientes pparere. sed occulte mala sua nuncia-
uerūt ioui vt auferret regē oēs vnanimis rogabāt. **Q**uibz rōdit iupit. ha-
teatis regē vestruz. p quo diu instetistis. z qz fuistis in pace sicis semp in
misericordia. **A**llegorice rane pnt dici hoies cuiuslibet status qui spernentes
seruire mitissimo dño nro **J**esu chris̄to applicant se seruitio diaboli q eos
postea in inferno crudeliter cruciant

*Unusquisque
forte sit con-*

A valconem anis capacissimi .i. luctatōes
Accipitrem milui pullurum bella columbe
capitū dñm .i. in dñū laborat
Accipiunt regem. rex magis hoste nocet

De miluis
et colūbis

scz colūte p̄qri p̄modosius
Incipiunt de rege queri quod sanius esset

luctatōes scz milui dñio
Milui bella pati q̄s sine Marte mori
aliqd facis sapiēter .i. inspicere

Si quid agas prudenter agas. z respice finem
sustinere picula desidero scz picula sustineā

Ferre minora volo. ne grauiora feram

Hic autor ponit documentū q in oī ope debemus respicere finē actuum
nostrorū q act⁹ nostri nō red dūtur moraliter boni nisi ex pte finis. **A**liud
documentū est q de duobz malis minus malū est eligendū. qd innuit nō
bis p colūbas sic. **Q**uodā em̄ tpe colūte debebant habere guerras ptra
miluū. cui volētes resistere eligerūt accipitrē sperātes p eū tueri ptra mil-
uū. **S**ed accipiter postq̄ rex fact⁹ est. psequitur eas pl⁹ q̄s milu⁹ eas dilace-
rando. quapropter colūte dixerūt adinuicē q melius esset sustinere bella
milui q̄s sic interfici a rege z mori sine bello. **A**llegorice q seruit dño p
uerso eā defensionis pedit auxiliū qd q̄siuit. **M**oraliter innuit q quilibet
in suo statu (licet patiat aliquā aduersitatē) illā debet patienter tolerare
ne postea sibi ptingant grauiorcs

*Unus perierit
nō est habens
commercium*

De fure
et cane.

Liber Esopi

Her^{et} dico clamāte ^{piecto} ^{nutrimēt}
^{despecto} ^{tales rñsiones de}
^{Sperto} ^{panc.} ^{canis} ^{talía} ^{verba} ^{mouet}
^{tacea} ^{munera} ^{cupiūt} ^{student}
Ut sileam tua dona volunt. furtisq; laborant
^{aditū} ^{nutrimētū} ^{sustineo} ^{oīa}
Esse locum: panem si fero: cuncta feres
^{portat} ^{donū} ^{nocumēta} ^{occultat} ^{laqueus}
Fert munus mea damna tuum. latet hamus in esca
^{canē} ^{nurrimēto} ^{iste panis}
De priuari cibo cogitat iste cibus
^{noon} ^{diligo} ^{magis} ^{nutrimēto} ^{diurno}
Non amo nocturnum panem plus pane diurno
^{hō} ^{extrane} ^{gnito} ^{nō} ^{est} ^{placid} ^{inimic} ^{s. dñō}
Aduena plus noto non placet hostis hero
^{puabit} ^{puū} ^{tps} ^{nocturnū} ^{tempoz}
Non rapiet nox vna mihi bona mille dierum
^{nō} ^{volo} ^{et} ^{tpe} ^{indigere} ^{saturat}
Nolo semper egenus esse. semelq; satur
^{placratū} ^{tuas} ^{rapinas.} ^{s. e.} ^{canis} ^{volūtariē}
Latratu tua furti loquar. nisi sponte recedas
^{canis} ^{tacet} ^{s. fur} ^{s. i} ^{domo} ^{canis} ^{latrat.} ^{s. fur} ^{recedit}
Hic sile. ille manet. hic tonat. ille fugit
^{aliqd} ^{attribuit} ^{inspice} ^{aliqd}
Si tibi quid datur. cur datur respice cum des
^{tribuas} ^{o hō} ^{refrena}
Lui des ipse nota: teq; gulose doma
Nec ponit documentū q nō oib; fides adhibenda est. sed viris hñtātib;
et fidelib;. Nā qui cito credūt cito decipiunt. 7 qñq; inde magnā patium
tur miserā. **U**n fabula ista vult q nō debem^{us} oib; fidē adhibere nobis
munera pmitterētib; aut etiā dantib;. s; debemus videre cām cur dent et
ad quē finē hoc datur. **Q**uod nobis declarat p vnū furē 7 canē. **Q**uodam
em tpe fur qdā egressus de nocte ad aliqd furtiue acqrendū a casu intra
uit domū cuiusdā viri in q erat canis puigil. q laborauit suis latratibus
furē effugere. sed fur vt iram canis rparet panē ei obtulit. **Q**ui dixit cas
nis. **P**anē tuū minime curo. quē ad me decipiendū mihi dare cognosco
scio em q cā furandi huc venisti. 7 ideo mihi ptes panē vt raceā vt sic tu
cuis furari posses. qd nolo pmittere. qz nifus es me puare cibo domesti
co. 7 ergo nisi sponte recedas tua furti meīs latratib; coram oib; manife
stabo **S**ic moraliter saluatū est quicqd bono et fideli impenditur. qui
accipit beneficiū nunq; obliuiscitur. ad hoc semper intendens vt vicez si
mitem benefactori reddere possit.

i facile credit
anle decipit.

Liber Esopi

petit pducat .i. sus plem
Vult lupus vt pareat matrum succula fetum
solicitudine pmitte

Seqz noui curam spondet habere gregis
dixit solitudine s^o o lupe e^o sus seruics

Sus ait. hec cura careas. mihi nolo ministres
timet seruiciū pueri nostri

Horrent obsequium viscera nostra tuum
vade. remote parere .i. ples

I procul vt tutos liceat mihi fundere fetus
vade remote clemētia puenies. f. succule

I procul hec pietas non erit apta mihi
p filiis pripit timorē habuisse

Pro natis natura iubet timuisse parentem
termino pcesso lup^o recedit. f. sus pducit

Sine dato verbis. hicabit. illa parit
.i. hora hominibz fba

Tempore non omni non omnibus omnia credas
scz ille. hoī fallaci reputat fallax

Qui misero credit. creditur esse miser

Thic autor ponit aliā fabulā cui⁹ documētū est. q^d nō oīb⁹ fides est adhibenda. nā qui credūt miseris deceptoribz sepe psequūtur inde miseriam:
Nō nobis declarat p lupū z succulā sic. Quodā cū rpe lupus qdā sup⁹ uenit vbi parere sus deberet. z lupus accedens iuxta eam obrulit suū seruiciū dicēs: Audui te in partu laborare z ergo veni cupiens tibi assistere z in tāta necessitate obsequiū fidele pstare: vestras tenēdo ples z modestē tractando. Cui sus rñdit. si mihi auxiliū ferre venisti nūq³ hoc melius facere potes q³ si festinanter procul recedas. qz q³to remotior es tanto carior mihi eris z vilior. est em turpe viris talibus interesse negotijs
Nam cū aliqua mater parit ipse pater excludit z abesse iuterur. quanto magis ergo aliquis extraneus debet excludi a talibz
Moraliter. sic p⁹ uersis z falsis minime credendū est. q^d malū bono pzeant. dulcia em pferunt sed vulnera tradūt. De quibz d^r in euangelio. veniūt ad vos in vestimentis ouīū. intrinsecus aut sunt lupi rapaces
tale elmētū illa inflatio .f. interi⁹ dolores

Terra timet. timor ille gemit. gemitusqz fatetur
q³si annihilat. f. ea vir q³ mulier p⁹ timorē

Partum. pene perit sexus vterqz metu
inflata ē terra .i. ostēdit parturam

Cum tumeat tellus monstrat se monstra daturam
de hoc timent scz hoc dānū abhorrent

Hinc hominēs trepidant. z prope stare timent

Delupo⁹ z
succula

De aulato⁹ ib
et deceptorib⁹

de terra et
hominibus

Liber Esopi

letitiā illa inflatio reuertit inflata tale vile aīal
In risum tumor ille redit. nam turgida murē
tellus pducit. risus pauor
Terra parit iocus est quod timor ante fuit

^{efficit}
Sepe minus faciunt homines qui magna loquuntur
^{pducit magnos parua timores}

Sepe gerit nimios causa pusilla metus

^{timore}
Dic ponit documentū q̄ p̄bosi z p̄sumptuosi sepe min⁹ faciūt q̄ hoies
taciti. ^{ant ex vano} **C**oncludit etia z q̄ ex minima re sepe eueit magnus timor. qđ des
clarat nobis p̄ terrā. **Q**uodā em̄ tpe terra emisit magnum sonū z tume
bat z tremebat. p̄pter qđ q̄sioēs hoies p̄e timore perirent. **E**t cuz terra
sic tumeret asserebat se pariturā vnū monstrū magnū z horribile quale
ante nō fuit visum. **E**t ergo hoies z cetera aīantia tremantes non aude
bant ppe stare vbi terra sic tumebat. **P**ostea vero terra turgida peperit
murem. et hoies hoc audientes (qui p̄us timuerūt) ridebant. z inuicem
iocabant. **E**st ergo documentū q̄ homies (qui multa loquūtur) sepe
minus faciūt. q̄ qui sunt taciti z pauca loquentes

**De lupo ag
no et capris**

^{i. capra p qñ gaudet iuuenis}
Quam grege barbato dum ludit iunior agnus
^{scz agnū animi discordātia}

Tendit in hunc mentis dissona verba lupus
^{q̄re feridā purā imitatis magis}

Lur olidam munda sequeris plus matre caprellam
^{tale nutrimentū. donaret suavis mater tua}

Lac tibi preberet dulcius ipsa pares

^{s. mat accelera tuā postula duna s. tue}

Est prope. festina matrem. pete munera matris
^{p qz tenet māmas scz agno}

Lac bibe. nam seruat vbera plena tibi

^{s. dicit benigna agno preter}
Agnus ad hec. pia capra mihi lac dulcep̄propinat
^{agnū loco mee nutrit genitricis}

De vice matris alit. me vice matris amat

^{scz ouī s. meo vitā hīc s. ego agnus}

Non mihi sed domino prodest me viuere. viuo

^{s. dñs i. doīsa multas lanas}

Ut metat in tergo vellera multa meo

^{ouī puenit foueri fomēlo capre}

Ergo mihi prestat nutrirī lacte caprino

^{mee sugens deuoret scz lupino}

Quam lac matris habens merga in ore tuo

Lum cōmento

superat diuitias tutā habere

Omnes vincit opes securam ducere vitam

miserius nullū ens misera fructio diuitiar

Pauperius nihil est q̄ miser vsus opum

s^c est bono p̄silio vilius s^c p̄silio

Nil melius sano monitu. nil peius iniquo

do cumētū imitat iniquū

Concilium sequitur certa ruina malum

Nec ponit documentū q̄ nihil est meli⁹ bono p̄silio. imo q̄libet prudens
d³ seq̄ bonū p̄siliū. **A**tiā includit q̄ illis (q̄ loquūtur deceptorie) nō ē cre
dendū. **P**ō declarat nobis p̄lupū z agnū sic. **Q**uodā em̄ tpe ouis q̄daz
p̄misit cui dā capre agnūculū suū nutriendū: q̄ vteribz capre p̄suer⁹ cum
grege capraz siluas z pascua frequētauit. **L**up⁹ autē vidēs hūc agnū in
campo. nec audens eū inuadere p̄pter hircū dixit dolose ad eū talia p̄ba.
o tu agne cur ābulas cū ista ferida capra matre tua dimissa. ite ad matrē
tuā q̄ seruat tibi plena vtera **A**gn⁹ ad hoc sapient^r rēdit. **L**upe nō suz
mēsp̄sius. s̄z dño alteri subiect⁹ sum. q̄ me p̄cepit ire cū grege caprino. cu
ius p̄ceptis parere teneor. **D**eli⁹ em̄ mihi est q̄ nutriar lacte caprino
q̄ q̄ habeā lac matris mee. z mergar finaliter in ore tuo **C**oncludit q̄
q̄libet sapiēs debet vti sano p̄silio z fugere insanum zc̄
roborauit s^c venaticū velocitate mordacitate. iuuentute

Armauit natura canem pede dente iuuenta

agilis atrox roboratus

Hinc leuis: hinc mordax. fortis z inde fuit

tauta dona capit senectus fortitudine

Tot bona furatur senium nam robore priuat

s^c ip̄i canis maxillas velocitate

Corpus. dente genas. et leuitate pedes

canis senex capit maxillas exilit debiles

Hic leporem prendit. fauces lepus exit inermes

debile sui corrigit seueritas

Elumbem domini corripit ira canem

dat loquelā canē exaltauit. s̄. iuuentutis

Redit verba canis. dum me pio protulit eras

valuit euolare fera meā velocitatē

Nulla meum potuit fallere preda pedem

pregie pigrity. senectutis magn⁹ honor

Defendit culpam senij laus ampla iuuentus

pantiq̄ sc̄z debilitate opatiōes iuuentutis

Pro sene (qui cecidit) facta priora vigent

nulla delectatio pseuerat vtilitas dilectiōem

Nullus amor durat: nisi fructus seruat amorem

*Manedum est
primo propo
et intentione
bona.*

De cane z ser
uo ifideli dño

Lib^r Esopi

s^c hō .i. tante dilectōis p^rmoda ostendit
Quilibet est tanti .munera quanta fecit
 iⁿ p^rspecū dñi. s^c canis s^c spolia portauit
Magnus eram dum magna dedi. iam muscidus annis
 floccipēdor p^rerito recordatio s^c exhibiti
Valeo. de veteri mentio nulla boni

approbas s^c tpe iuuetutis s^c tpe senij recōmēdare
Si laudas quod eram. quod sum laudare memento
 .i. tibi vtilē expellere. viciū s^c est

Si iuuenem recipis. pellere turpe senem
 lamētabiliē familiari famulat. hōi ingrato

Se misere seruire sciāt. qui seruit iniquo
 misereri famulis prauis

Parcere subiectis nescit iniquus homo

Hic ponit documentū q^d hō necessitatus seruire alteri debeat cauere ne
 seruiat misero z ingrato. q^d seruiētib^{us} ingratis sepe frustra^t spes merces
 dīs. **C**oncludit etiā q^d quilibet tpe iuuetutis d^z se exercere in bonis opib^{us}
 bus. vt tādē illa pueniant ad augmētū remuneratōis. **D**e declarat^r fas
 bulose sic **Q**uodā em tpe erat qdam canis multū habilis ad venādum
 qre dilectus fuit a dño suo. sed successu t^rpis p^rigit illū canē adueniēte se
 nio illa venatōis habilitate puari. tñ p^rigit vno tpe q^d iste canis senex cur
 reret post leporē. quē tandē capiebat: sed lepus a dentib^{us} canis euasit. q^d
 canis iam p^resenio edentatus leporē illū tenere nō potuit. q^d vidēs dō
 minus multis p^rterib^{us} canē trucidauit. **C**anis p^ro turbatus dixit: o dñe
 cū erā iuuentis nulla p^reda potuit meis euolare dentib^{us}: sed iam senio ob
 stante nō valeo tā fortiter p^rdas cape. qre bona facta tpe iuuentutis de
 bent intercedere p^r me antiquo vt hactenus me excusatus. **S**ed procbdolo^r
 q^ddiu potui vtiliter vobis seruiui z tūc a vobis diligebat: sed nūc ex quo
 virib^{us} deficientib^{us} vobis p^rficere neq^o. totā vest^ra a me aueristis dilec
 tiōnē. **E**t iste est mod^{us} hodierni t^rpis q^ddiu hoies ab alijs p^rsequuntur lu
 crū z vilitatem tamdiu eos tenuiole tractāt. sed lucro cessante tepescit
 amor z dilectio. **E**t t^r tene d^r canis. **M**agnus eram cum magna dedi.
 sed iam vilis est antiquitas mea. nulla mentio habet de bonis p^rereteritis
 quod tamen est p^rera veram iusticiam **C**oncludit ergo q^d ille male ser
 uit qui seruit homini thaliciofo z ingrato

De ranis z
 leporib^{us}

neius sonū facit talia aialia tra aq^rica stant
Silua sonat. fugiunt leporēs. palus obuiat. herent.
 tardatio circūspiciūt pauent

Sit mora respiciunt. ante retroq^z timent

in aīo timores p^rcordati
Deliberant in mente metus. se mergere pacti.
 qū timent - aquas sub^r ire cernūt

Lum incuunt. ranas stagna subire vident:

Lum cōmento

leporū dixit spēs hē. licitū est formidinis
Unus ait sperare licet. non sola timoris
 collectio inutīlī formidat
Turba sumus: vano rana timore tūnet
 bonā decet habere p̄mū p̄ncipiū saluatōis
Spem decet amplecti. spes est via p̄ma salutis
 multoties tūneri nō timēda timor
Sepe facit metui non metuenda metus
 sez nostri velocitas cordis stulticia leporis
Corporis est leuitas ⁊ mentis inertia nobis
 leuitas occasione portat inertia timorē
Ista fuge causam suggerit. illa metum
 timorē habeat metuit grauedie anxietatis
Sic tūneat quicunq; tūnet. ne mole timoris
 deficiat intollerabilis recedēte pauor
Spe careat grauis est (spe fugiente) timor
 p̄m habeat timuit q̄ deheret mori in vīa p̄manēte
Speret qui metuit. morituros viuere vidi
 s̄ bono ducēte s̄ vidi recedente obire
Spe duce victuros. spe fugiente mori

¶ Sic ponit documentū q̄ nihil melius est bona spe. **I**stud nobis declarā
 rat fabulose p leporos. **Q**uodā cīm tpe vento multum impetuose flante
 arbores cuiusdā nemoris p flatū venti magnū fo nū fecerunt. vnde lepo
 res istius silue territi ceperūt fugere. ⁊ sic fugiēdo venerūt ad quādā pas
 ludē quā p̄rāsīte nō poterāt. ipsi p̄o sic stantes viderūt ranas in palude
 se submergere. q̄re ipsi ducti erāt ad maiorē terroreꝝ dubitātes an vellent
 se etiā submergere sicut rane. **I**psī p̄o sic dubitātib; dixit vn⁹ eoz. vero
 nos nō sumus soli q̄ vano timore timent. q̄ videm⁹ q̄ p̄e timore inutīlī
 rane iste submerserūt se. q̄si diceret vane timem⁹. p̄solemur ḡ ⁊ hāteam⁹
 spem bonā. nā spes est firma via salutis. leues cīm sum⁹ ad currendū vīā
 asperā. licet graues sum⁹ mente. **C**oncludit ḡ q̄ nullus d̄z ita tūnere q̄
 careat bona spe. **E**t d̄r auctor boies morituri hācentes bonā spem de vī
 ta sepe diutius viuūt. ⁊ econtra aliqui victuri per longa tpa desperātes
 de vīa citius sepe moriūtur. nihil igit est melius bona spe. ⁊ nihil p̄cūs
 desperatōe. **D**oralit̄ oīs hō patrie leges ⁊ p̄suetudines libenter ferre
 debet. q̄ vanū est loca mutare. q̄ vbiq; fueris aut ad quēcūq; loca fu
 gas semp inuenies tuū superiorem

*De vano ti
more*

¶ tale aīal agnellū p̄mittit caule ouilī
Ap̄ra cibum querens hedum p̄mendat ouilī
 hedū capre fūma custodit caula clausura
Dup̄c illi solida seruit ouile sera
 hedū sapiēs capra suāsiōe p̄cauist
Natum cauta parens monitu p̄munit amicum

*De capra
et lupo*

Liber Esopi

maneant in² nocumēta vagabūdus
Ut lateat. nec sit in sua damna vagus
 hed² abscedite rāgit ianuās balatu
Hic lateat. ecce lupus mouet ostia voce caprina
 dicit aperiant ianue pessulata

Exprimat. vt pateant ostia clausa petit
 maneas foris agnell² et falsa voce
Sta procul hedus ait. caprisas gutture falso
 indebite lupū foras

Aum male caprises te procul esse volo
 genitrix false figurat modus
Quēta sis mater mentitur hūmago loquendi
 forame quā cerno ostēdit

Rūmula (qua video) te docet esse lupum
 imposita filioꝝ mēti instructio

Insita natoꝝum cordi doctrina parentum
 facit honore s² doctrina parentū

Sepe parit fructum. sperata nocere solet

*De
 obedientia. filio-
 ram et subdito
 ram*

Hic ponit documentū q² pueri obediētes parentib² sepe psequūtur cō
 modū z honore de hoc. Et p oppositū pueri sperantes pcepta parētum
 sepe psequūtur dāna z vicia: **U**n allegorice d^r Audiet hic vitricū parrē
 qui spernit amicū. Istud declarat fabulose sic. Quodā em tpe dū capra
 qdā ad pascua iret reliq^t paruulū hedū in domo. cui pcepit domū obles
 rarā custodire ne q^s intraret donec ipsa rediret. **D**ū aut ista ad hedum
 capra dirisset. lupus secrete astitit ante fores audiens qd mater pcepit
 filio suo. sed capra abeūre lup² dolose venit z pulsar ante ostiūz incipiēs
 loq^r voce caprina. vt cū paruul² maternā vocē audiret subito clausas ian
 nuas aperiret. s^z hedus p rīmūlā pspiciēs z lupū vidēs sic ait. vocē qdēz
 maternā audio. sed neq^z caput neq^z pedes eius video. imo hūmago (quā
 p rīmūlā video) docet te esse lupū. qre ad me nō intrabis. **C**ōcludit q²
 pueri suis parētib² obediētes prudēt agūt. sed nō obediētes sepissime
 malo claudunt sine. **E**tā posset moraliter pcludi q² obediētes deo vitāz
 eternā psequūtur. sed q² diabolo obediūt damnantur

**Decerno
 et oue**

Agnus oui presente lupo sic intonat. amplum
 illi² frumēti. teneris soluere restitue ceruo
 talcaia² agno astāre dicit magnū

Uas vitici debes reddere redde mihi
 pcepit Baial obedit ouis scz lupi

Sic iubet esse lupus: paret ista timore iubentis
 q² fio statuto pmittit s² soluere

Ramq^z die fixo debita spondet ouis
 plongat agnellū ifestat pmissio

Fit mora. ceruus ouem vepat de federe. cerno

Lum commento

ait agnus nō obligāt pacta .i. p timore

Instat ouis. non stant federa facta metu

s^c ouē opruit p̄cipiēre oīa pmittere

De decuit cogente lupo quecunq; fateri

s^c ouē opruit doli remouere sibi dolo

De decuit fraudem pellere fraude pari

anxietas in p̄ntia adest vota anxietatē

Lum timor in promptu residet. promissa timoris

nō tenent metus tenent

Arent. nil fidei verba timoris habent

Hic au. po. aliā fabulā. cui⁹ documentū est. q^d pmissiones fec^{er} ppter me-
tum corpis nō obligāt. pmitterent. **C**oncludit etiā q^d hō cum fraude p̄ se
etiā defendeie p̄ malos z fraudulēros **I**stud declarat nobis sic. qdā em̄
tpe ceruus impetebat ouē lupo p̄ntē dicēs. q^d sibi vas tritici deberet. qre
ceruus req̄siuit ouē vt sibi satisfaceret. z lupo h̄ audiens p̄cepit ouē vt
satisfaceret. qd̄ audiens ouis cū magno timore respōdit q^d h̄ libet̄er face-
ret. z affligtus est termin⁹ solutiōis. termino aut̄ solutiōis adueniēte ac-
cessit ceruus ad ouē exigens qd̄ sibi pmissum fuerat. ouis aut̄ respōdit se
nihil ceruo detere. dicens. celsi tritici tibi soluere p̄miserim. non tamē sol-
uam. qz solum ex timore p̄ntis lupi p̄misi. si em̄ lupo nō affuisset nihil ti-
bi p̄missem. qre nihil tibi dabo **C**oncludit ergo q^d pmissiones timo-
re mortis facite nō obligant pmitterentē ad satisfaciendū

Rustici longe alitū nutrierat serpentē

.i. bois serpēs diligere pietatē

Humanam potuit anguis amare manum

pietas magna rustici variat .i. in ingritudine

Gratia longa viri subitam mutatur in iram

serpētis mittit .i. securi

Ira per anguineum dirigit arma caput

lesionis .i. rustici⁹ paup̄ efficit .i. p vuln⁹ depauperatū

Vulneris actor eget. se vulnere credit egenum

serpenti rogitat serpens dixit

Angui pro venia supplicat. anguis ait

pellis istas recordat scissuras cuti

Dum cutis hec memorat vulnere facta sibi

s^c anguē itez

Qui me lesit item ledet si ledere possit

utile est pfido nō adhitere fiduciā

Expediit infido non iterare fidem

peniteat delicti pctm indulgeo

Sed si tepigeat sceleris: scelus omne dimitto

De exaltationib^{us}
iniūstis.

De rustico
et angue

Lum commento

p qz fletus remissione .i. p rritioe mētis pmeret.
Nam gemitu sveniam vulnere cordis emit
^{lesit} ^{ledere alia vice}

Qui semel nocuit vult posse nocere secundo
^{miscuit pfidus dulcia aconita estimo}

Que deait infidus mella venena puto

Nesci au. pō. aliā fabulā cui? documentū est. q hō semel inuētus in do
lo sp habet suspect? qz fin iura **Q**ui semel est malus sp presumit mal? in
eodē gñe mali. vtz de re. iu. li. vi. Includit etiā q forefactor ex p rritioe ve
niā petens dī merito veniā psequi. **I**stud declarat fabulose p rusticū et
anguē. quodā em tpe rustic? in domo sua serpentē nutritiuit. quā p pōt an
guis merito tenebat diligere illū. qz ab eo suū recepit nutritiū. nec sciuit
qz rusticus ei nutritiū ad malū finē ministrabat. **S**uccessu pō tps ru
sticus iratus intēdebat exequi finē sui mali anguē securi pcussit z vulne
rauit eū. postmodū p rigit rusticū de paupari. de pauparus ē rusticus co
gitauit sibi pauparē accidisse eo q anguē pcussisset. qre rusticus rogauit
anguē vt sibi ignosceret. **A**nguīs aut rīdit rustico dicēs. ex h q volebas
me interficere tibi nō credā ampli? etiā nō sum securus cū in manu tua
tantā habeas securim. nam exq me semel lesisti timeo itēz a te ledi. tū qz
peniter te delicti. iō forefactū tibi dimitto. qz gemit? z cordis p rritio ve
niā pmerent. **C**oncludit hīc etiā q dulcia z delectabilia ppter malū sū
nem alicui exhibita nō sunt vera dulcia. sed potius venena

*De musca
et caluo*

Musca pemit caluum. caluus vult ledere muscam
^{culer pūgit s hōiem} ^{pcutere}
^{pcuriat seipm musca}

Ut muscam feriat se ferit. illa ridet
^{s hō de} ^{amors} ^{ppinqua}

Caluus ait. te parca iubet vicina iocari
^{pcurior} ^{pcuriantis morieris}

Si ferior rides. si feriare cades
^{sanus} ^{pcussus vna vice} ^{morieris}

Sospes ero decies ictus. semel icta peribis
^{parata} ^{s caluo fauor} ^{s musce}

Est mea prompta mihi gratia. surda tibi
^{merito} ^{offendi} ^{offendat}

Iure potest ledi lefor. si ledat in illum
^{a quo pua icēpit lesura}

Unde breuis cepit lesio. magna redit

Nesci au. pō. aliā fa. cui? documentū est q hoies debiles potētio: ib vo
lentes nocere sepe decipiunt. **C**oncludit etiā q ex modica re freqnter mē
na līs orit. **I**stud declarat fabulose sic. quodā em tpe sedit musca sup ca
puc hoīs calui vt ipm morderet. caluus pō sentiens muscā extēdit manū
suā vt muscā pcuteret. sed seipm pcussit. qd videns musca ridebat. **R**it
ergo caluus. tu musca rides qm ego pcurior. s si tu semel pcuriantis mor

derisione.

Lum cōmento

moriēris. 2 licet ego decies pcutiar sanus tñ pmanebo **A**llegorice per istū caluū intelligi pnt religiosi. p. mulsā hoīes seculares q̄ religiosos instanc 2 deridēt. sed ipsi sentētia diuine iusticie p̄ eos lata eternāltr pibunt

De vulpe et cyconia

Ullo aīali inuitāte tal' aīis s' h'ze
decipit cyconia humidis irridere
fallit anem liquidis vulpe iocante cibus

qñ lābit s' vulpes soritet s' cyconia tristiciā

Lum bibit ista cibos solum. bibit illa dolorem

ista deceptio p̄ vulpē machinat .i. deceptōes

Hic dolor in vulpem fabricat arma doli

modici tps breue cyconia dixit

Sunt pauci mora pauca dies. aīis inquit habemus

cibaria valent s' tu vulpes s' ad nos

Fercula. que sapiunt. dulcis amica veni

vulpes cyconia cibaria fundit

Hec venit. hec vase vitreo bona fercula condit

admittit .i. stricti .i. cyconia

Hec solam recipit formula vasis auem

pmēdat cibos visu splēdor dapes denegat

Laudat opes oculo vasis nitor. has negat ori

s' vasis duplicat scz ciboꝝ s' vulpis

Formula: sic geminat visus odorqz famem

esuriēs reuertit decipit

Sic vulpes ieiuna redit. sic fallitur audens

decipe dolo decipit s' vulpes

Fallere. sic telo leditur ipsa suo

.i. nō vis fieri s' hoībo

Que tibi non faceres. alijs fecisse caueto

rozimēra nō vales sustinere

Vulnera ne facias. que nequis ipse pati

Hic au. po. aliā fa. cur? documentū est. q̄ nemo faciat alteri qd sibi nō

vellet fieri. **Q**uā includit q̄ nemo aliū decipiet ne sili mō decipiat. **H**oc

innuit nobis p̄ vulpē 2 cyconia. quodā em tpe vulpes inuitauit cyconia

ad cenā dolofo tñ aīo. 2 pauit vulpes bona 2 liqda cibaria. 2 effundit ea

lare sup mensam. vñ cyconia rostro suo lōgo cibaria illa sumere nō potuit

vulpes aut lingua sua lingēdo sola oīa cibaria sumpsit. **C**yconia aut vi

dens se sic delysam cogitās de vindicta volēs vulpi reddere talionē innū

tauit eā paucos post dies in domū suā. 2 bona fercula preparauit. q̄ in vase

vitreo strictū hāte orificiū reposuit. **V**ulpes aut ad cenā veniēs cibaria

necl lingua nec oze attrigere potuit ppter vasis artitudinē **C**yconia vero

rostro suo lōgo in vas immisso oīa illa cibaria sola comedit. **S**z vulpes

videns se ea (qua p̄us decipat) arte delysam tristis 2 famelica recessit

Quod tibi
vis fieri aī
ne feceris

c Liber Esopi

De capite et lupo p qñ peransit inuenit scia elatū
Quam legist aura lupo reperit caput arte superbum
 caput decorat mag scia maxillis

Hoc ornat hominis ars preciosa genis
 caput verosq vertit .i. scqñtia dicens
 Hoc lupo alterno voluit pede verba resoluens
 sine loqñ maxille .i. sine corde

O sine voce gene.o sine mente caput
 obtenebrat delet mētis obtusitas decorē
 Fuscat z extinguit cordis caligo nitorem
 .i. mens in mūdo splēdor

Corporis est animus solus in orbe nitore

Quicquid au. po. aliā fa. cui? documentū est. q bona naturalia multo psta
 tiora sunt fortuitis. cuiusmodi sunt diuitie pulchritudo z alia filia Inclū
 dīferis q bona aīe sicut boni mores p̄rutes z scie p̄ualent bonis corpīs
 vt sunt pulchritudo fortitudo sanitas zc. Istud innuit nobis p qdā cas
 put humani capitis formā hīs. Quodā em̄ tpe lupo p̄rāsiens cāpos
 inuenit qdā caput artificialr sem hīs formā humani capitis. qd sub pe
 dīb suis voluebat dicēs. Tu qdē hātes formā z dispōem hōis sensitiuū
 et carēs rōne. si aut rōem hāberes nō sustineres illd qd tibi facio

De graculo et pauone tal' auis ornat tal' auis vestitu
Quaculus inuenti picto pauonis amictu
 seipm ornat sustinere spnit .i. eiusedē gñis

Se polit. et socias ferre superbit aues
 s' gculū esse pluma ostendit
 Quem fore pauonem pauonis penna fatetur
 nature s' gculus socius

Pauonum generi non timet esse comes
 fraudē p̄cipit ficti .i. laudem

Pauo dolum sentit. falsi pauonis honorem
 arguit coartatā .i. iectib graculū

Increpat. z domitam verberare nudat auem
 s' gculus vitat .i. magnā verecundiā
 Fuda latet. sociosq fugit: nimiumq pudorem
 sustinuit aspo s' gculū rostro .i. pauo

Insulit. z duro vulnerat ore comes
 exaltās se nimū cadit in infimis
 Ascensor nimius. nimium ruit aptus in ymis
 s' ad ruīnā magna

Est locus. est lenis hic. illa ruina grauis
 magis estimat p̄tus natural' p̄cedit

Qui plus posse putat sua q natura ministrat

Lum cōmentō

suā prāte excedēs scīpo .i. ad prāte
Posse suum superans se minus esse putat
gracule agra p̄tus naturalis

Si tibi nota satis natura mea fuisset
s' in corpe paup̄ .i. sine plumis esses

Nec vilis nec inopā nec sine veste fortes
scz bona nō placet p̄tinu' raptor

Lui sua non sapiunt. alieni sedulus auceps
illud capiēs .i. ille deficit

Quod non est rapiciens desinit esse quod est

Nec ponit documentū q̄ qlibet caueat perere illa q̄ statui suo nō p̄gru
unt. **Grā** includit q̄ qlibet caueat se usurpare res alienas. nā quicunq;
appetit iniuste bona aliena sepe p̄uat cā illis q̄ p̄ijs: qd̄ declarat nobis
sic. **Q**uodā em̄ tpe gracul' pulcrā pellē pauonis inuenit quā induebat
et se in rātū extabat supbiēdo de sua pulcritudine q̄ alioz graculoz soci
etate sp̄z era pauonibz se adiūxit. inter q̄s puerlaba fingēs se esse pauonē

Tandē qdā pauo p̄cipiēs eā nō esse verū pauonē sz fictū pellē pauonis sz
bī abstraxit denudās ip̄z oibz plumis p̄ijs. multisq; plagis impositis
extra pauonū societate ipm̄ piecit. **Cū** aut̄ sic erat eicet' nō audebat ve
nire inter alios graculos. sed sol' in secreto loco latebat. **Quē** ali' gracu
lus increpauit dicēs. socie mī qz petebas qd̄ tibi nō p̄gruebat: ideo ma
gnū malū passus es. qz cupiēs plumas pauonis ab honore p̄prio p̄uat'
es. **C**oncludit ergo vt p̄ius dictum est.

cale aīal imperū. p qz .i. ductor

Mula capit cursum. nam mulam mulio cogit

p̄mis lesione

Mule musca nocet verberare siue minis

q̄re fello aurigā tardaris

Tur pede sopito currum tempusq; moraris

mulā p̄tero trudo mula

Te premo. te pungo. pessima curre leuis

.i. dicat

dicis

.i. apparere

Mula refert. qz magna tonas. vis magna videri

tue mine

opa mule

Nec tua verba nocent. nec tua facta mihi

muscā parior

illa ps aurige

Nec tesustineo. sed eum quem sustinet ap̄is

s' aurigā retinet

deozsz p̄curit

Qui mea frena tenet. qui mea terga ferit

.i. pauēs robusto

Audet in audacem timidus fortiq; minatur

infirm' qñ cernit

Debilis audendū dum videt esse locum

*Alione diuities
p̄ nō deat
p̄p̄rys*

De mula
et musca

Libeꝛ **Esopi**

Hic ponit documentū q̄ hoies naturaliter timidi videntes alioꝝ miseriā nocendo sepe sunt peiores his q̄ ex natura sunt audaces. **Q**uod dē clarat nobis sic. **Q**uodā em̄ tge mula trahēs curru pcutiebat duris verberibz ab auriga: eo q̄ veloci motu curru nō trahēbat. qđ videns musca cepit moribz torquere mulā dicēs. o mula curre velociter qz ego pūgo te. **A**udies hoc mula rēdit. o musca qz vides me castigari dicis mihi opz probrosa p̄ba. z tñ nec p̄ba nec facta tua nocent mihi. s; soluz auriga q̄ p̄teribz me p̄mit. **C**oncludit ergo q̄ hoies timidi qñ vidēt alios difz fortunatos pati miserā magis eis nocent q̄ potentes z audaces. **I**ncludit etiā q̄ timidi audēt inuadere audacē dū viderint auxiliū. als non.

**De musca
et formica**

ralis auis iurgia tale aial loq̄la verat
Musca mouens lites. formicam voce fatigat
supscriptōibz viliter musca

Se titulis ornat turpiter ipsa suis
anguis infusa caueris mulce huestigat. velocibz

Torpes mersa cauis. leuitas mihi queritur alis
cauerna māsionē musce

Dat tibi fossa domum. nobilis aula mihi
delicata cibaria. frumēta muscā. regat mēsa fouet

Delicie sint grana tue. me regia nutrit
potas potū turbidū bonū vinū

Densa. bibis fecem. sed bibo dulce merum
sez terre mulce p̄stat vas aureū

Quod bibis a limo sugis. mihi suggerit aurum
lapides .s. sedēdo sedes regales

Quod bibo saxa premis. regia strata premo
loco nutrimento dormitorijs dñis vroz

Sede cibus potu talamis cum regibus vroz
domicelle firmo maxillis

Reginet teneris oscula figo genis
nocētia attribuit tale aial damna

Non minus vrentes reddidit formica sagittas
s. multum dulcedinis

Et sua non modicum spicula mellis habent
z gratulo fora iclusa cauernis ala

Ludo mensa cauis. nescit tua penna quietem
formice. modica sufficiūt musce. magna

Sunt mihi pauca satis. sunt tibi multa parum
formicā locudā p̄cipit specula muscā. s. mēsa

Deletam inbet esse cauis. te regia tristem
formice frumēta sez musce diuicte

Plus mihi grana placent. q̄ tibi regis opes.

Liber Esopi

producit formice musce

Venatur mihi terre labor. tibi ferculi furtum

fercula. formice duleficat scz regia cibaria

Hec mihi pax mellit. toxicat illa timor

purafarina vroz. musca. maculas q̄cunq; t̄gis

Mundo farre fruor. tu fedas omnia tactu

pqr s' ego formica oib; tu musca

Cum nulli noceam. cuilibet ipsa nocet

formice. nō nocēdi exēplū musce. vitalis opatio

Est mea parcendi speculum. tua vita nocendi

accipio musca spolia deglutiris

Sunt mea que carpo. tu nisi rapta voras

edas scz tu esca s' ego formica deficiam

Ut comedes viuīs. comedo ne viuere cessem

formicā molestat muscā. expellit

De nihil infestat. te fugit omnis homo

a q̄b; accipit ab illo naturali instrumēto

Unde petis vitam. rapitur tua vita palato

melliflua amaritudinē. strēnue

Dulcia vīna bibens. sc̄l necis atre bibis

inficit musce fugata flatu

Se necat ala tibi ventoso victa flabello

mortē sustineris .i. q̄si mortua

Aut mortem pateris. aut seminiua iaces

vales estatis p̄seuerare

Si potes estui donis durare fauoris

oīa alia scz musce

Etera si parcant non tibi parcat hyems

locūda s' p̄bo vili villia tribui

Dulcia pro dulci. pro turpi turpia reddi

p̄suerū illud instrumētū preparat

Verba solent. odiū in lingua fidemq; parit

Hic ponit documentū q̄ p̄ls nō d; vnū approbare z aliū vitupare pro
pter laudes p̄prias. **I**ncludit etiā q̄ hō d; t̄pate viuere z nō p̄sumptuos
se. **I**ncludit etiā q̄ honesta allocutio honestā meret r̄sionē. z allocutio p
ueria generat odiū. **I**llud declarat nobis p formicā z muscā. **Q**uodaz
em̄ t̄pē musca vituperauit formicā dicens se esse nobilē. formicā aut̄ igno
bilē. q̄ formica esset tarda morans in cauernis terre. ipsa aut̄ musca esset
leuis potēs volare p̄ alta. **E**tia dicit q̄ formica viuere de granis z bis
terer fecē sugens porū suū ex limo terre. musca aut̄ viuere de mēsa regia
et biberet ex vasis aureis. et sic in multis alijs musca vitupauit formicā
v̄ p̄z in textu. **H**is auditis r̄ndit formica musce increpando eā dicens.

*De bono p̄te
paupertate.*

Liber Esopi

o musca quibus sic epularis. tñ nō es laude digna. quibus etiā te laudasti: licet illa (q̄ dixisti) sint vera: habes tñ alios defectus maiores. z rñdebo tibi p ordine ad obiecta tua. **P**rimo licet moror in cauernis terre. tñ ibi habeo vitā q̄tā. tu licet p alta volas. cares tñ tua q̄ere. z licet etiā p medijs desmensa regali. z ego de granis cāpi. tñ ista modica mihi sufficiūt. s̄ tua multa nō sufficiūt tibi. **E**t sic formica ad oīa rñdebat vt p̄z in textu. **M**oraliter p formicā pñt intelligi hoies boni z iusti. q̄ de laboribz p̄p̄tis viuūt z modico p̄tentant. **P**er muscā intelligunt hoies q̄ curias dños rñ sequūtur. multa sibi accumulātes iniuste. z volentes alijs p̄esse dicentes se nobiliores esse z vituperantes paupes. **Q**uibus paupes pñt rñdere melius est modicū habere iuste q̄ magnas diuitias iniuste: **P**aupe s̄ em̄ de laboribz viuūt sobrie z caste. z iusta possident. auari em̄ z gulosi bona sua interdū iniuste acquirūt de q̄bz gulose viuūt.

**De vulpe
et lupo**

Respondere lupo de furti labe tenetur
scz vulpē .f. lup⁹. lup⁹. f. furtū. f. vulpes

Vulpes. eam vocat. hic petit. illa negat
hoc aīal subrilitas

Simeus est iudex. iudicis non errat acumen
.f. secretū cordis portat

Judicis archanum mentis in ore gerit
s̄ sime⁹ cogitat desideras dolus

Judicium fingit. poscis quod poscere fraus est
peris fiduciā scz aliq̄ fidelitas

Visq; fidem de re. quam negat ipsa fides
vulpes rapinas lupū p̄suetudo

Tu bene furta negas. te vite purior vsus
excusat discordiā tpat odiū

Liberat. hanc litem pay domat. ira cadet
vnitas deceptio p̄ductrix

Simplicitas veri fraus estq; puerpera falsi
p̄coris opera

Esse solent vite consona verba sue
malis opibz instructi nō valēt .f. p̄ctā

Sordibus imbuti nequiu nt dūmittere sordes
decipe decipe desiderat

Fallere (qui didicit) fallere semper amat

Nec ponit documentū q̄ hoies p̄sueri malefacere difficulter pñt p̄sue-
ta relinquere. q̄ p̄suetudo est altera natura. vnde p̄tingit q̄ hō p̄suetus
male facere vix p̄t bñ facere. **Q**uod declarat nobis p vulpē z lupū. **C**ondā
em̄ tpe lupus accusabat vulpē de furto. z traxit vulpē in cām corā iudi-
ce q̄ erat simeus. **S**ime⁹ aut̄ discret⁹ iudex dixit ad lupū. o lupo q̄re vul-
pē furtū imponis. certe credo q̄ vulpē iniuriā facis cū vulpes sit iusta et

Lum commento

recta in omnib; suis factis sine dolo z fraude. qre ammiror: q a vulpe q̄
ris hāc rem quā vulpes tibi nō abstraxit. **Q** aut vulpes sit iusta z rcā
onidit suus modus viuendi honestus **H**oc aut derisorie dixit. qz vulpes
minime simplices sunt **U**n̄cludit. q q̄ s̄uēt sunt mala facere difficult
p̄it illa relinq̄re z tene facere. sicut vulpes p̄sue sunt fraudulēter viuere

P rapina raptor tale aial rogat
Reda viri predo murum mustela preccatur
indulgentiā misereri s̄ mustele

De mustela
et viro

Da veniam. debes parcere. parce mihi
mundat .s. mure ab immūdiā
Quare caret hoste domus. q̄ abest a forde fatetur
s̄ seruitiū supplicat .s. parce

Esse meum pro me terogat. ergo faue
ministerio s̄ mustele ope
Seruitio me redde tuo. mihi reddelaborum
munera s̄ salua

Premia. pro dono sit mea vita mihi
s̄ vir d̄t laboz venia intentōt
Ille refert. operum debetur gratia menti
labori acceptū volūtas

Nam operi gratum mens bona reddit opus
actualr .s. in aīo
Nemo licet prosit nisi vult prodesse meretur
vtilis esse inimic? nocere

Non prodesse potest hostis obesse volens
.s. viro vtilis esses intēdebas

Lum mihi prodesse mihi non prodesse volebas
scz murib; s̄ mustela inimic?

Hostibus ipsa meis z meus hostis eras
.s. viro .s. mures interficiēs s̄ mustele vtilis

Non mihi monstra necans. sed eras tibi prouida soli
valebas cōedere

Sic panem poteras rodere sola meum
s̄ tu mustela s̄ tue tributū

Pane meo pinguis mihi da pinguedinis vsum
s̄ meis reddo morrē rea mori moriaris

Damnīs penso necem. digna perire peri
ornat opus animi .s. sola intētio

Nil decorat factum nisi mentis sola voluntas
psidero animi intentōem

Non operis factum. sed noto mentis opus

Liber Esopi

recta inten
tione et no
curata.

Hic au. po. aliā fa. cui⁹ documentū est. q. nihil tantū ornat opus aliq^d
qntū bona volūtas z recta intētio. **I**ncludit etiā q. nō sp. merces tribuē/
da est hōi benefaciēti. q. aliq^s interdū benefacit alicui. tñ ille intendit nō/
cere ei. **I**stud declarat fabulose sic. quodā em tpe mustela morabat in do/
mo cuiusdā viri oēs mures illi⁹ domus deuorās. **C**ōtigīt aut mustelā il/
lam capi a viro illo. q. capta rogabat veniā dicens. **B**one vir pce mihi
et da veniā mihi. q. tota domus tua p me a murib⁹ liberata est. faue ergo
et redde mihi premia laboris mei. z sit mihi vita mea p mercede. **C**ui vir
ait. gratiaz actiōes debent menti z nō operi. q. si diceret. bona opa debent
attendi ex bona volūrate opantis. **S**i licet q^s benefecerit alteri. si tñ nō
intēdat nō mere^r ex h⁹. sic licet tu mihi pfuisses nō tñ intēdebas. q. hostis
mihi eras z etiā hostib⁹ meis. s. murib⁹. q^s nō interfecisti cā mei. sed cui⁹
ipsi⁹ lucro. vt scz sola meū possis rodere panē. vñ z tu ipinguat es. red^z
de ergo tribuēū de pinguedine tua. z p dānis mihi illatis mortē habebis.
Concludit ergo q. sola bona volūtas reddit opus meritoriū z laudabi/
le. z nō ipm opus. **A**llegorice p mustelā pnt intelligi hypocrite. qui p/
ter humanā laudē faciūt multa genera bonoz opoz. vt appareāt boni et
iusti in p^spectu hoīm. q. tandē in agone mortis pstituti eterno igni p^sdem/
nant. licet tūc excusent se dicētes. **N**ōne dñe opa bona fecimus. **D**ñs aut
rūdet eis. nescio vos. q. nō ppter me. s. ppter glām tpalem fecistis illa

similari rhauro inflat s^r rane

De rana
et boue

Quari vult rana boui. tumet ergo: tumentis

tuuentis desine in pparōe ad bouē

Flatus ait. cessa. pre bone tota nihil

tristat magis inflat increpat s^r ranā

Rana dolet. meliusq; tumet. premit illa tumentem

supare nō valebis supata rumpi

Vincere non poteris. victa crepare potes

tercia vice s^r ranā infestat inflatio inflatiōis

Tercius iratam verat tumor. illa tumoris

rūpit ranā iestina effluunt

Lopia fundit eam. viscera rupta patent

.i. cum supiore inferior litigare postponat .i. seipm

Cum maiorequinor contendere desinat. et se

prutes moderet

Consulat. vt vires temperet ipse suas

Hic au. po. aliā fa. cui⁹ documentū est. q. minor nō dz se ppare maiori
q. pparōes sunt odiose. **C**oncludit etiā q. supbia pauper est multū viti/
perādā. **I**stud declarat fabulose sic. qdā em tpe rana ex palude egressa vi/
dit magnū bouem in pascuis: cui volēs esse sitis incepit sufflare dicēs si/
lijs suis. inspicite me an sum eq̄lis boui. **Q**ui dixerūt. nequa q^s q. respectu
bonis nihil es. **E**t tūc rana scdo magis inflauit se dicēs. quid mō vobis
vider. **E**t illi dixerūt. tu nullo mō potes ēē boui eq̄lis. s. potius creperes
p medū. **E**t rana irata tercio inflauit se adeo q. crepuit p medū.

apud asi
ationis

Lum commento

De leone
et pastore

S ^{intendēs rapine} ^{sentis}
Illicitus pede currit leo: spina leonem
^{ledit} ^{offendit} ^{s' leonis infira}

Vulnerat. offendit in pede mersa pedem
^{pauſa} ^{agilitas improuisa casum}

Sit mora de cursu. leuitas impronida lapsum
^{frequent} ^{offenso} ^{.i. quatuor}

Sepe facit. leso stat pede turba pedum
^{s' leonē pmerit} ^{lesio} ^{.i. putredine querit}

Vix egrum finit ire dolor. sanienq; fatetur
^{lesio} ^{offedit} ^{.i. plage} ^{lesura}

Vulnus idem loquitur. vulneris ipse dolor
^{p qñ vulnerauit} ^{euctus medelā dat} ^{s' miseris}

Tum leſit miſeros fortuna. medetur eiſdem
^{.i. ergo} ^{qre curatore} ^{vulnus}

Hinc est cur medicum cura leonis habet
^{p qz} ^{opilionē inuenit}

Nam leo pastorem reperit: pastorq; leoni
^{p cibo preter} ^{agnū spernit} ^{s' leo} ^{.i. agnū}

Pro dape tendit ouem. respuit ille dapem
^{s' leo} ^{vulnus exteſo} ^{ostēdit} ^{s' pastore}

Supplicat. z plagam tenſo pede monſtrat. z illum
^{rogat auxiliū opilio} ^{plagas lenit} ^{ſpintre}

Drat opem. pastor vulnera ſoluit acu
^{recedit cū putredine} ^{.i. spina} ^{s' extis leſionis}

Exit cum ſanie dolor z res cauſa doloris
^{s' leo} ^{ſanantē} ^{.i. plingēdo} ^{s' pastois}

Hic blando medicam circuit ore manum
^{ſanus recedit beneficij memorias} ^{retinet}

Sospes abit. meritiq; notas in corde ſigillat
^{duratōe tps obliuiſci} ^{.i. beneficiū illatū nō pē}

Tempore deleri gratia firma nequit
^{poſth} ^{retia incidit} ^{vrb rhoma} ^{capture}

Hinc leo vincla ſubit. rhomane gloria pede
^{s' leonē tenet} ^{aſſociat leo teſtijs feris}

Hunc habet. z multis additur ille feris
^{mortis occaſionē opilionis delictū dedit}

Ecce necis cauſam paſtoris culpa propinat
^{includit} ^{.i. in medio aialiū} ^{cibus leonibz}

Lauditur in medijs. et datur eſca feris
^{paſtorē leo coſtitit} ^{accedit paſtorē} ^{paſtor} ^{s' paſtori}

Hunc fera preſentit. petit hunc. timet ille. timentū

Liber **Esopi**

pastori leo applaudit s^c pastor recedit anxietas

Huic fera blanditur. sperat. abiq; tumor

crudelitat^s s^c leo leo applaudit

Nil feritatis habens. ludit fera. cauda resultat

leo māsuctus sit nō ondit crudelē testiā

Dum fera mansuescit se negat esse feram

s^c pastore suat reddit cū beneficio sibi factā

Hunc tenet. hunc lingit. pensatq; salute salutem

pmittit plagas s^c vulnera

Nulla finit fieri vulnera. nulla facit

.i. rhomani mirant^r pastori fere

Rhoma stupet. parcitq; viro. parcitq; leoni

s^c leo reuertit^r nemora reuertit^r pastor .i. in domū suā

Hic redit in siluas. z redit ille domum

beneficiū obliuisci lōgeuitas

Non debet meritum turpis delere vetustas

.i. recepti recordātes hoies beneficiū

Accepti memores nos decet esse boni

Nec au. po. aliā fa. cui⁹ documentū est. q^d t^{em}p^{or}is lōgeuitas nō dz delere

beneficiū acceptū. sed omni t^{em}p^{or}e q^d beneficiū accipit tenet esse memor illius

Iuxta dcm Senece dicētis in libro de beneficijs **O**bliuisci beneficiū accep

ti est animi malignātis **I**stud declarat nobis p^{er} quendā opilionē z leonē

Quodā em t^{em}p^{or}e leo pede cupidus pcurrens siluā p^{er} loca spinosa pedē suū

in spinis adeo vulnerauit. q^d vlt^{er}ius pcedere nō potuit. **L**eo p^{ro} sic vul

neratus huc z illuc circūiens remediū sui doloris q̄sui. tandē aut^{em} quen

dā vidit ouīū pastore curā sui gregis in vicino nemore agentē. hunc leo

aggrediēs medelā ab ipso sperās pedē sibi porrerit **P**astor aut^{em} cognita

doloris cā pedē apprehendēs spinā cum sanie extraxit. **L**eo p^{ro} sic cura

tus grates (q̄s natura pcessit) submisso capite z amicabili sue caude blā

ditione medico suo dedit. z sic pastore valefaciēs recessit. sed acceptū be

neficiū in corde suo retinuit. **C**ōtingit aut^{em} postea q^d iste leo fuit captus a

rhomanis. z inclusus in quodā castello cū multis alijs feris z leonib^{us}. in

quod et malefactorēs a feris deuorādi intrudebant. **P**orro p^{er}git q^d idē

pastor corā rege sup^{er} qdā crimine accusaret. qui iudicio regis in locū dā

nator^{um}. missus est a leonib^{us} deuorā dus. **L**eo aut^{em} medicū suū cognoscēs

digno (quo potuit) venerat obsequio. aliosq; leones in ipm sentire volētes

coercuit. z sic pastore illum a dentib^{us} leonū z ferar^{um} defendit. **Q**uō viden

tes rhomani mirabant^r valde. vñ ammiratōe z pietate p^{er}moti ambos. s^c leonē

z pastore dimiserūt. quo facto leo redit ad siluā z pastor ad domū

suam **C**oncludit^r ergo. q^d sp^{irit} bonū est benefacere z beneficiū reminisci. q^{ia}

mutuis beneficijs crescit amicitia. z mutuis maleficijs discordia crescit.

Porandū etiā. q^d fm quosdā p̄is textus nō intendit fabulā. s^{ed} verā

hystoriā. q^{ia} hic nihil ponit quod includat impossibilitatē credendi. **U**n

dicunt qdā istam hystoriā reperiri in cronicis rhomanor^{um}

memoria bene
Et de grati
ine eorum.

est dignus dā
qui nō agit gra
de datis. Greg.

Lum commento

Quod pascuā aspiciat equū ars medicinalē
Ondet equus pratum. videt hunc leo. cura leonem **De equo**
 pmouet cibis **et leone**

Hec mouet. vt fiat esca leonis equus

s^e leo salue vroz medicine

Inquit equo: mi frater aue. fruor arte medendi

locius s^e equo annuit

Et comes ⁊ medicus sum tibi. fauet equus

pcipit dolos deceptōi cū dolo obitat

Sentit equus fraudes. et fraudi fraude resistit

.i. in aīo cogitās dolos dixit

Sente prius texens retia fraudis ait

inq̄situs opratus s^e leonē p̄sentat

Quesitus placidusq; venis. te temporis offert

oportunitas rogat s^e equo .i. spina lesus

Gratia. te rogitat pes mihi sente grauis

s^e leo annuit appropinq̄ demisso capite pedem

Hic fauet. instat equo. submisso vertice. calcem

incussit exstinguit .i. vitā

Impūmīt. ⁊ sopit membra leonis equus

recessit illa extasis potest redire

Vix fugit ille sopor. vix audet vita reuerti

s^e sua erigēs suspicit .i. equus recessit

Vix leo colla mouens respicit. hostis abest

inculpat s^e iuste p̄ fraude s^e p̄ dignā

Sic leo se damnat. patior pro crimine penam

p q; finxi modū amicicie inimicē

Flam gessi speciem pacis. ⁊ hostis eram

s^e tu hō

p̄fitearis

Quod non es non esse velis. quod es esse fateris

s^e aliq; .i. fm̄ p̄tate nō fatet

Est male quod non est. qui negat esse quod est

Hic au. po. aliā fa. cui? documentū est. q; nullus d; se fingere talem q̄
 lis nō est. nec sitr d; se negare esse talem q̄lis est. **I**ncludit etiā q; bene loq̄
 quēs ⁊ malū intendēs sepe suffert malū qd̄ intēdebat. **I**stud ostendit nō
 bis p̄ leonē ⁊ equū. quodā em̄ tpe sterit equ? in pascuis. ⁊ ecce leo prede
 cupidus ex iprouiso supuenit. quē vt vidit equ? graui metu pplexus est.
 et ait intra se. **A**ngustie mihi vndiq; q̄ fugiendū sit ignoro. leoni em̄ relis
 sere tutū nō est. tergū etiā pretere viciū est. **S**ed cogitās leonē esse piū ⁊
 misericordē simulato lāguore hinnire cepit claudicās in posteriori pede.
 qd̄ vt vidit leo equū accessit ⁊ medicū se finxit. **Q**d̄ audīēs equus leonē
 se diu inq̄suisse dixit. ⁊ iam oportuno tpe aduenisse. dextrū sibi ostendēs
 pedem posteriorē. in quo spinā se h̄re dixit. **L**eonē aut̄ appropinquātē vt

*De
 Simulatione
 p̄tate p̄u*

*quod tibi nō
 fieri alteri
 feceris*

¶ Lum commento

doloris scām nq̄reret eleuato pede ꝑcussit frōnē ei⁹ calce sigillādo adeo
q̄ ad terrā seminat⁹ cecidit. ⁊ leone sic ꝑstrato equus velocit̄ aufugit. Leo
ꝑo sic extinctus cū post longā morā caput suū vix crexisset. ⁊ citcūspiciēs
equū nō vidisset. ait intra se. merito hec patior. q̄ mentiebar me esse amī
cū cum tū inimicus essem. **C**aveat ḡ sibi quisq̄ ne alteri oñdat verbo v̄
facto qđ corde nō intendat. nec oñdat se amicū cum sit inimic⁹. ne sibi cō
tingat sicut leoni ꝑcigit. **P**oralit̄ nullus d̄z pueris misereri. nec int̄
quos fouere. q̄ q̄nto plus fouent̄ tanto nociuiores efficiunt̄.

De asino
et equo

Gloriat̄ .i. ornāmētis exaltat se
Audet equus phalaris. freno sellaꝝ superbīt
ꝑ certo ornat̄ ornāmēta

Ista quidem vestit aureus arma color

obuiat asinus platea coartat

Obstat asellus equo. vicus premit artus asellum

.i. aggruat pōdus .i. pullus

Vexat om̄s. tardat natus. cundo labor

s̄ equo ipediuit equus ꝑclamat

Quasi clausit iter sonipes inclamat asellum

.i. lobuitas .i. tu miser asine

Decurris dom̄no vilis aselle tuo

s̄ asino .i. grām delicto supbie

Vix tibi do veniam de tanto crimine fastus

ꝑceda esset s̄ ego equus

Lui via danda foret libera dignus eram

.i. tacet s̄ asinus .i. ex verecūdiā tacēdo

Subtricit ille timens: mutusq̄ pudore silendo

secutor nō aduertit

Tutior. ⁊ surda preterit aure minas

magna dignitas decrescit ꝑ q̄ supare ꝑsumat

Summus honor declinat equi. dum vincere temptet

supatur intestina fracta nō ꝑmittunt

Uincitur. ⁊ cursum viscera rupta negant

s̄ equus ornāmētis spoliat̄ deaurato

Priuatur phalaris. freno priuatur honesto

s̄ equū vexat ꝑtinue currus onerosus

Hunc premit assidue reda cruenta iugo

post̄ dorsum asperat ledit .i. humerū

Punctergum maciea acuit. labor vlceraat arum

s̄ equū in derisione grossus

Punc videt. inq̄ iocos audet asellus iners

o stulte splendēs .i. aureū capistrū

Dic fodeo vbi sella nitens. vbi nobile frenum

Lum cōmento

i. qre i. ista macilētia recessit splēdor

Cur est hec macies. cur fugit ille nitor

ista miseria

pompa recessit

Cur manet hic gemitus. cur illa superbia fugit

i. humiliat supbos

status

Vindicat elatos digna ruina gradus

i. qescere

i. prās

i. dignitas

i. pulchritudo

i. annositas

Stare diu nec vis nec honor nec fortuna nec etas

in orbe magis

s^e p̄dicta

Sufficit. in mundo plus tamen ista placent

i. lōgo tpe

i. paup

Vive diu. sed vive miser. sociosq; minores

sustinere gaudiū tua miseria s^e asino

Disce pati. risum dat tua vita mihi

i. trāsitorijs fidē adhibe

i. potētia

Pennatis nec crede bonis: te nulla potestas

p̄ paupes iacet paup fieri vales

In miseros armet. tu miser esse potes

Chic au. po. alia fa. cui⁹ documētū est. q nemo dz despiciere paupes. qz fortuna p̄t mutari. q em̄ nunc est paup p̄t fieri diues. **I**ncludit etiā q nullus dz supbiē p̄pter abundantia bonoz rpalū. breui em̄ hora illis p̄uari p̄t. **I**stud innuit nobis fabulose p asinū z equū. quodā em̄ tpe qdā asinus vilis z tardus graue portās onus in dorso obuiant cuiā equo nobili z phalarato ornatis deaurat in qdā victo stricto adeo q asin⁹ vit pore rat eq cedere. vñ equ⁹ indigritus cepit exprobrare asinū sic dicēs **M**iser asine quō audes obutare mihi dño tuo. cuz merito deberes mihi cedere. **A**sinus aut timens z verecū dus recessit. **P**ostea aut p̄tigit illū equū ad qdā torneamētū ire. in q dum fortis curreret rūpebat viscera sua. qre amplius dño suo utilis non erat. z iō vendidit ipm cuiā carrucario ad trabendū bigas. vñ z equus ille iugo macerat⁹ oēm pristinū decorē amisit. **P**orro accidit q p̄dictus asinus hūc equo bigā trabenti obuiaret. quē vt vidit asin⁹ deridebat ipm dicēs. **C**are frater dic mihi vbi tā est tua pulchra sella. vbi tuū frenū deauratū. vbi mō est tua glā qua supbiebas **D**e iure em̄ ista pateris. qz tpe p̄pero nimis inflatus eras supbia. quare iusta ruina vindicat viles gradus supbie z p̄positatis

i. aialia qdrupedia bellāt i. volatilibz palma vacillat

Quadrupes pugnant: auius victoria nutat

mīxta timore turbat i. tā aues q̄ qdrupedes

Spes oncrata metu vepat vtrunq; gregem

deserit volucres i. vesgrillo

Inquit aues que sumit auis de vespere nomen

nō veret aduersi tentoria accedere exercitus

Nec timet oppositi castra subire chori

De

Superbia, et el
fugienda.

Sicut reus n
arm.

De bello aia
liū quadrupe
dū z auium

Liber **Esopi**

^{pforat s' alias fortitudo pplet}
Armat aues aquile virtus. et viribus implet

^{monitoe timet .i. qdrupes timore}
Et monitu torpet altera turba metu

^{circadat volucres plumis palma}
Amplexatur aues plumis victoria letis

^{plaude damnū recipit .i. vesperilio}
Pro titulo penam transfuga sumit auis

^{denudata ppennis plagas accipit}
Vellere nuda suo pro plumis vulnera sumit

^{.i. mandatū recipit .i. nocturno tpe}
Ediciturq; subit. vt nisi nocte volet

^{.i. nō pbis incolā pponit amicis inimicū}
Non bonus est ciuis. qui pferet ciuibz hostem

^{.i. cōmode nullus hō .i. dñs sp' pparijs}
Utiliter seruit nemo duobus heris

Nic au. po. aliā fa. cui? documentū est. q bon? ciuis nō dz extraneos
suis pferre vicinis. q; sepe ptingit hoies alienis adherētes z suos deserē
res dāna pati z picula. **I**ncludit etiā q valde difficile ē fuisse duobz dñis
pparijs. iuxta illd euangelij **N**emo p̄t duobz dñis fuisse. **I**stud declarat
nobis fabulose sic. q; qdā tpe aī alia qdrupedia z volatilia sup dignitate
sua disceptātes bellū sibi mutuo indixerūt. **Q**uāq; aliq̄diu bellatū esset in
cepit exercitū auiū timere. qd videns vesperilio castra aduersa petijt sua de
serendo. **P**oc vidēs aquila rex auiū exercitū suū pforauit adeo q aues
tandē victoriā obrinuerūt. **B**ello aut sedato vesperilio de pfidia sua fuit
corā rege accusata. vñ z sentētia ē eam lata est q pennis suis spoliē. z in
ppetuū a pfortio testiaz z volatiliū sequestret. z q nisi nocturno tpe vola
ret **A**llegorice p volatilia boni angeli intelligi pnt. p bestias mali ange
li. q; boni angeli obrinuerūt victoriā in celo malis electis **D**oralit hec
fabula tāgīt pfidos z leues hoies q vesperilioni sistant vtrāq; pte sectādo
^{p qñ talis auis s' in arboze exercet delectabile}

De philome. **Q**uā philomena sedet. studium mouet oris amicum
^{subijpsi .i. pullis placida esse}

Sic sibi sic nido visa placere suo
^{.i. inuadit tal' auis .i. pullos ppullis .i. philomena}

Imperit accipiter nidum. pro pignore mater
^{.i. rogat .i. accipit dē .i. q̄ pces cantū diligo}

Supplicat. alter aī. plus prece carmen amo
^{rogatu munere suauī placare melodīa}

Non prece nec precio. sed dulci flectere cantu
^{accipitrē accipit suauī? philomena}

De potes. ille tacet. dulcius illa canit

*persidia et
scripsi aut
tate animi*

*qui unicuique
m sequenti z. de*

*in vniū dāt
omni odne dnm
tū nāq; dnm
d dnm*

*De philome
naz accipitre*

Lum cōmento

corde suspirat quibus cātet s^e philomene
Dente gemit. licet ore canat. cor eius anhelat
 dulce fuit .i. carmē

Cuius mellissuum manat ab ore melos
 crudelis de accipit feter .i. cantus

Impia satur auis. sordet modus ille canoris
 lacerat pullos .i. philomēna

Et laniat natos matre vidente sua
 philomēna laquet mori valet

Pater obit nec obire potest. sic ruit ut ipsam
 vindicet .i. mortē morte pestis

Vincat vita necem. plus nece cladis habens
 philomēne .i. pulli s^e suū

Cor matris patitur. plus nati corpore corpus
 lacerat philomēna pforat gladio tristitia

Rodit auis rostro. cor fodit ense dolor
 inquit .i. crimen .i. dolis

Vestigat sua pena scelus. nam fraudibus vso
 auis capto .i. dolosam limus illaqat .i. accipitrē

Auiceps fraudulosam viscus inescat anem
 .i. terminio finiri demeret s^e hoīs

Sine malo claudi mala vita meretur iniqui
 s^e atre s^e hō innocētes timer dolo decipi

Dua capit insontes se dolet arte capi

Hic ponit documētū q^o hoīs puerse viuentes sepe mala morte moriunt^r
 et ut in plurimū talis est finis hoīm: q^uis eoz vita fuit. **Q**uod declarat no
 bis p philomēnā z accipitrē. **Q**uodā em tpe philomēna sedēs in arbor
 re dulcis cantauit ad placēdū sibi ipsi z pullis suis. qd vidēs accipit ins
 uasit pullos philomēne. vñ ipsa rogauit humilit accipitrē ut pullis suis
 pceret. **C**ui accipit rñdit nec pcece nec p cio me flectere poteris. s3 tñ dul
 ci cantu. q auditō philomēna dulcis cantare incepit. mēte tñ dolebat **A**c
 cipiter aut nō p^{re}nt^r de cantu ei⁹ dixit. cant⁹ tu⁹ forder in aurib⁹ meis.
 et mox pullos philomēne lacerauit ipsa vidēte. **P**ostea auiceps istū acci
 pitrē cepit z sibi dignā p delicto reddidit penā **D**oraliter p philomē
 nā intelligūtur boni viri. p accipitrē p^o mali z pueri. q sepe bonos inua
 dūt ipsos tribulando. **T**ādē venit auiceps. i. diabol⁹. q laqueis suis ho
 mines malos capit z secū ad eterna ducit supplicia

*Qualis vita
 nis & ita*

O locupletat rapina .i. vitā delicatā

Istat preda lupum: ducit lupus ocia lōga
 .i. decibo odit s^e pba pfert

Facta cibo. vulpes inuidet. ista mouet.
 s^e olupe salue .i. qre .i. tā lōgo tpe

Frater aue. miro cur tanto tempore necum

De lupo
 et vulpe

Liber **Esopi**

nō possum .i. inemor

Non fueris. nequeo non inemor esse lupi

s' lup' de

studeat sollicitudo rogare

Ille refert. pro me vigilet tua cura precari

.i. deos nō desinas

.i. cadat

Numina non cesses. ne me vita ruat

deceptōe

p̄intenta ad me

deceptōem

Frande tamen munita venis. falsumq; venenum

dulcedine. portas. tristitia. abūdātia cibarioz

Velle geris. dolor est copia nostra cibi

elicere

queris

intendis

Extorquere paras aliquid. furtumq; minaris

premnit cibi crapulā

Sed mea furtiuam respuit esca gulam

p̄cepta reuertit p̄ceptā pūgit tristitia fraude

Specta redit. spectam stimulat dolor. apta dolo

deceptio seq̄t ouīū tendit vulpes pastore

Fraus subit. ad pecorum trāsmeat illa ducem

pastore alloq̄tur

amicicia dei

Hunc mouet his verbis tua gratia numinis instar

dei vulpi p̄q̄

tradit diligētia. pastori

Sit mihi nanq; lupum dat mea aura tibi

inūiciū interfice

seculo latet lup'

sp̄ elūca

Hostem perde tuum. tuto iacet hostis in antro

pastor p̄sentit. foueā. intrat. vir inficit. gladio

Vir fauet. antra petit. hic iacet ense lupum

vulpes

deuorat diuitias viger

Ista lupi consumit opes. sed floret ad horam

ip̄ius vulpis nociua

rethe capta suspirat

Vita nocens. vulpes casse retenta gemit

dānū itulū obest

vulpi inculcāte lupo

Iur nocui. nocet ecce mihi nocuisse nociuo

merito morioz interfecit fuit fraude

Iure cado. cuius decidit arte lupus

rapinis egale accipit

s' hō insudās

Viuere de raptō vitam rapit. inuidus instans

hois nocumētis

s' p̄uia cadit

Alterius damnis in sua damna ruit

Hic ponit documentū q̄ hoies viuētes de rapina sepe de vita tollunt. an̄ tps. Quod nobis declaratur glapū z vulpez. Quodā em̄ tpe fuit q̄ dā lup' q̄ multas p̄das in suo antro p̄gregauit. p̄pter qd̄ durit longā vitā ociosam. Contrigrauit q̄ qdā vulpes famelica p̄dis lupi saturari cu-

Inuidia

Lum cōmento

piens ad lupū cūcurrat sub amoris specie ipm salutādo dicens. **P**frater
mi lupe salue. ego multū mīro: q̄ in tanto tpe nō venisti ad me. ego tanti
amoris incendio te diligo q̄ tui obliuisci neq̄. **Q**ui lup⁹ rīdebat. o vul
pes p̄stanter p̄sido q̄ tu habes curā de me z q̄tidie intercedis p̄ me ip̄os
deos. vr̄ vīra longa mihi p̄cedat. et licet ita sit tñ dolose ad me venis cu
piens aliqd̄ habere de p̄dis meis. **V**ulpes ḡ a lupo sic sp̄reta cogitauit
aliā fraudē p̄ quā posset aliqd̄ acq̄rere de p̄dis lupi. q̄re currēs ad pasto
rē ouīū vulpes dixit ei q̄ sciret lupū inclusum in quodā antro. z pastore
sic instructo accessit pastor ad ant̄p z lupū interfecit. q̄ interfecto vulpes
om̄es p̄das lupi deuorabat. **C**ōrigit aut̄ postea q̄ ista vulpes capra fu
it a venatorib⁹. q̄ capra p̄tulit hec p̄ba. vere q̄ nocui lupo hec merito pa
rior. **A**llegorice p̄ lupū intelligūtur potēres z diuites hui⁹ seculi. **P**er
vulpē p̄o intelligunt inuidi q̄ alijs inuidēt z ad alior̄ dāna laborāt. q̄s
diabolus rapiēs ad tartara ducit. z tūc recognoscūt se male egisse

eq̄ fontalis eq̄lis magna sitis

Dns nitet argento similis. sitis arida cernum
torquet bibit fontis videt .s. fontalib⁹

Hun rapit: haurit aquas. se speculatur aquis

ceruū lericat mitigat cornuose capitīs

Nunc beat. hunc mulcet ramose gloria frontis

ceruū p̄pinit macrū crus

Nunc premit hunc ledit tibia macra pedum

scz veltres sonat ceru⁹ .s. ceruo

Ecce canes. tonat ira canum. timet ille: timentī

recessus vilipēsi rogat auxiliū

Sit fuga culpā cruris adorat opem

nemoris dēfos dumos in dumis tēro tardat

Silue lustra subit. cornu retinente moratur

effugere caprū. .s. ceruū nō sinūt

Currere sic raptum cornua longa vetant

vilipēdere pueniēs est diligere noceat incōueniēs

Sperne quod proffit z amare quod obsit ineptum est

p̄ficiū est vilipēdim⁹ diligit⁹ p̄rartat

Quod prodest fugimus. z quod amamus obest

Nec ponit documentū q̄ q̄libet caueat vitupare q̄ sibi p̄ficiū est. z lau
dare q̄ noticiū. **Q**uod declarat nobis fabulose sic. **Q**uodā em̄ ipe ceru⁹
qdā sitiens stabat ad fontem quēdā z bibeat. qui q̄dez fons (q̄ clarus
erat z p̄ficiū) recepit quodāmo h̄maginē ceruū z sic ille ceru⁹ p̄sperit
oīa membra sui corporis. z ante om̄ia prosperit suū caput hatens lon
ga z romosa cornua. ex quoz pulcritudine nimīū gaudebat z delectabat.
sz de crurib⁹ macris multū doluit z ipsa nimīū vitupauit. **C**ōrigit aut̄
ceruo q̄ venerunt canes qui venabantur tagitabant illū ceruū. quos vī
dens ceruus celeriter aufugit implorans auxiliū a suis macris crurib⁹.

E ij

*Fouea quā al
rauerat incide
cam. Der &rn
so lang him vor
das wir nun mal*

De ceruo se
speculante in
fontem

*Necessaria e.
nō vituperāda e
ficia non sunt*

Liber Esopi

que p̄us vituperauit. ⁊ cucurrit ad nemoꝝa. in quoz ramis frondosis cū
 suis cornibz detinebat. quare venatores ip̄m insequētes. apprehēdebāt
 Concludit ḡ q̄ nullus sapiens d̄z vitupare qd̄ sibi salubre est nec lauda
 re qd̄ est nociuū. Allegorice p̄ ceruū intelligim⁹ sup̄bū. q̄ plus delectat in
 suis cornibz. i. diuitijs ⁊ honoribz. q̄ in suis macris cruribz. i. q̄ in hūmī
 litate sp̄s ⁊ amore. q̄ faciūt hoīem p̄currere viā mandatoꝝ dei. sed cum
 venerit hō ad extrematē vite detinebat p̄ sua cornua ⁊ apprehēdetur
 a canibz. i. a demonibz. ⁊ ad penas trahet infernales

De muliere
 et milite cu/
 stodiēte pa/
 tibilum

Quā seinuicē feminā a dilecto
 Am vir ⁊ vxor amant. vxorem priuat amato
 i. mors mulierē separat a dilectōe mariti
 Parca viro: nec eam priuat amore viri
 mariti adherēs sepulchꝝ p̄ marito molestat
 Coniugis amplectens tumulum. pro coniuge vepat
 maxillas lacrimis os lacrimatōe
 Ungue genas. oculos fletibus. ora sono
 mulierē tristitia nō p̄t feia a tumulo depelli
 Hanc iuuat ip̄se dolor. nequit hec de sede reuelli
 tēpestas aeris obscuritate rogatōe minatōibz
 Brandine seu tenebris. seu prece. siue minis
 maleficiū ad mortē patibulū s̄c furem
 Ecce reum damnat iudex. crux horrida punit
 patibulo i. in nocte miles qdam
 In cruce custodit tempore noctis eques
 miles siti hz sepulchꝝ militē mulieris i. resplēdēs
 Hic sitit. ad tumulum venit hunc et clamor ⁊ ignis
 rogat se3 haustū mulier miles
 Dat aque munus. hec dat. ⁊ ille bibit
 sitibūdū dulcibz ad mulierē excitare
 Agrum nectareis audet cor iungere verbis
 militē instigat anxietas i. dñi sui custodia furis
 Hunc vocat ap̄ primum cura timoris opus
 s̄c miles blādos affatus inserit doloroso
 Sed redit. ⁊ dulces monitus instillat amaro
 mulieris deuicta. iterat iteriora se3 mulieris ad militē
 Cordi. victa subit claustra doloris amor
 miles timēs remoueri patibulū
 Vir metuens furem tolli suspendia furis
 asperit mulierē se3 carnali accedit
 Visit. sic viduam tractus amore petit
 mulierē se3 osculādo actū venereū exercet
 Hanc ligat amplexu. fructum quoq; carpit amoris.

Lum cōmento

miles maleficiū patibulum

Hicredit ad furem. sed loca fure carent

miles. tristat hac q̄rela hec tristicia p̄pūgit mulierē

Hic dolet hoc questu. dolor hic instigat amicam

.i. male custodito scz dñi mei angustor

Non bene seruato fure timore premoz

militi custodiendū s̄ mulierē rigor regalis iusticie

Rex mihi seruandum dederat. me regius ensis

peribat pusillanimū militē cogit pauor

Terret. 7 ex cordem me iubet esse timor

mulier reperi grām inueniat astuciā

Hec ait. inueni spem que mihi suscitāt artem

.i. defunct⁹ in patibulo suspēsiōne

Vir meus implebit in cruce furis onus

mulier. defuncti. tūbā apit p̄ malefico ad patibulū ligat

Ipsa viri bustum reserat. pro viro cathenat

mulier. defunctū funē alligat marito

Ipsa virum. restem subligat ipsa viro

defuncto de iure succēdit miles succēdit dilectōi

Huc merito succumbit eques. succumbit amori

scz militis ambos matrimonialis copula

Illa nouo ligat hos firmus amore thorus

puuit .i. militē timore suspēsiōne. .i. virū defunctū

Gola premit viuosqz metu. penaqz sepultos

mulier mulieris terminat

Femina femineum nihil bene finit opus

Nec ponit documētū q̄ hoīes adhibendo nimīā fiduciā mulieribz sepe defraudant tā in morte q̄ in vita **N**ō declarat fabulose sic. **Q**uodā tpe vir qdā exur⁹ humanis rebz tradit⁹ est sepulture. cui⁹ vxor supstes eius sepulchrū sepe visitauit. 7 lacrimas ac gemit⁹ vehemēter effudit. 7 q̄si semp māsit apud sepulchrū. eodē tpe qdā in furto dep̄bensus suspēsus est. **E**rat autē dānatoz cūtdaz militi cura p̄missa. q̄ eos custodiret ne de patibulo tollerent 7 sepelirent. **C**orrigit ḡ hūc militē qdā nocte magna sit cruciari. 7 ipse vndiqz circūspiciēs clamore mulieris p̄cepto ad eaz festinauit. 7 humiliter rogabat mulierē. p̄ potu: qd cū mulier fecisset reuersus est ad dānatoz custodiaz. sequenti p̄o nocte p̄fatus miles redijt ad p̄dictā mulierē 7 iterū potū postulauit. habētes ergo miles 7 mulier dulcia colloq̄a adinuicē ceperūt ardere amore nimio. sed tandē milite reuersente ad patibulū fur. clā sublat⁹ est p̄ amicos 7 sepult⁹ p̄ legē patrie. q̄re multū voluit. timēs cu⁹ p̄ā furis in caput. p̄pū redūdare. **R**edijt ḡ itez ad mulierē tristis 7 gemēs exponēs hoc factū mulieri. mulier p̄o absqz longa deliberatōe optimū dedit p̄siliū. scz q̄ vir suus sepul⁹ deberet extra bi de sepulcro 7 supplere locū in patibulo **I**psa ergo mulier vna cū mili⁹

De nequitia et
dūlentia mulieris
et de inconstan
tiarum

Liber **Esopi**

religabāt corp⁹ viri mortui ad restē patibuli. ⁊ sic māstr miles in hōno
re. ppter quā amicitia dāxit miles hāc mulierē in vroz. **D**icit autoz in
fine q̄ hec mulier pressit mortuos ⁊ viuos. viuos qdē timore. mortuos
qūt pena. pena in quā q̄tū ad maritū sepultū quē ipa p̄ijs manib⁹ pati
bulo ligauit. **P**aret q̄ mulieres raro aliqd bñ termināt. eo q̄ ex natu
ra sunt instabiles. **A**llegorice p mulierē intelligit aia rōnalis. et p virū
ipm corp⁹ castū. ⁊ tādē venit mors. i. delectatio mūdī. ⁊ caput. i. ducit
hoiēnt in pecm. sed mulier. i. aia refidēs circa tumultū plorat in nocte. i. in
p̄scia occulta. tandē custos furis. i. bon⁹ angel⁹ visitat illā p̄sciam. ⁊ tan
dem ipam p̄trahit in p̄iugē. i. in eternā teatitudine.

meretrice et
uine.
ne

Astucia illa meretrix illaq̄at dilectōem
Rte sua tays iuuenes i retit. amorem
simulat exsimulata p̄ficiū dilectōe.
Fingit. ⁊ ex ficto fructus amore venit

aplurib⁹ cupit dona adolecētib⁹ s̄ iuuenib⁹
A multis fert multa procis. ex milibus vnum.
nō fictē p̄mittit dilectōis copā

Eligit. huic veri spondet amoris opes
amalia amator desiderio. p̄alijs sc̄te

Sim tua. sisq̄ meus. cupio plus omnibus vnum.
p̄sonā tuā pecuniā

Te volo. sed nolo munus habere tuum
sentit s̄ iuuenis fraudes rādīt intellerit

Percipit ille dolos. ⁊ reddit qualia sumpsit
s̄ amalia amator ambos eq̄lis dilectio

Sis mea. simq̄ tuus: nos decet equus amor
ego iuuenis tu thays

Viuere non vellem nisi tecum viuere velles.
thays iuueni p̄solatio reges

Tu mihi sola salus. tu mihi sola quies
decipi metuo iuuenē decepte

Sed falli timeo. quia me tua lingua sefellit.
expiētia p̄gnosce s̄ p̄cula

Preteriti ratio scire futura facit
fugit talē herbā gustādo

Vitat apīs taxum. quem gustu sepe probauit
decipe intēdit mulier decepte

Fallere vult hodie. si qua sefellit heri
meretricē hō diligit s̄ dona p̄sonā suā diligit

Thayda si quis amat. sua non se credat amari
meretricē recto deficit pecuniā iuuenis cupit

Thays amore caret. munus amantis amat

Lum cōmento

Nec ponit documētū q̄ meretricibz nō est fides adhibenda. q̄ licet se di-
cant amare iuuenes: nō tñ amāt eos s̄z eoz pecunias. **I**stud declarat de
q̄dā muliere sic. Quodā em̄ tpe erat mulier q̄dā noie thays p̄sueta allis-
cere iuuenes p̄pter eoz pecunias. q̄ elegit vnuz valde deuotū. cui dixit. o
amice sum adeo inflāmata tuo amore q̄ pre cibo te diligo. q̄re rogo vt sis
me? amic? q̄z volo p̄petuis t̄pibz me subdere v̄tis amicitijs tibi soli ad-
heredo z nulli alteri. nec te diligo p̄pter munera tua. sed tu ipse es causa
amoris. **I**lle aut iuuenis mox eius fraude p̄siderās ait. nescio q̄ diligis
me. z si scire me a te diligi iterū rediligere vellē. sed p̄siderās me posse des-
cipi sicut me p̄us lingua tua decepit. **G**(sicut a fili ap̄is gustās amaritū
dinē semp vitat eā) meli? est vt te penitus dimittas. q̄z mulier est talis
nature q̄ fallere vult hodie si q̄ sefellit heri. **C**oncludit **G** q̄ mulieres cōt-
ter amāt p̄pter munera z aliter nō. **A**llegorice p̄ hāc muliere p̄r intellē-
gi vanā spēs lucri tp̄alis. z p̄ hūc iuuenē p̄r intelligi q̄lter hō. q̄z sicut iu-
uenis p̄ mulierē decipit. sic p̄ vanā spem lucri tp̄alis sepe hō decipit. **N**ā
frequēter cop̄ia tp̄alium impedit hoīem a regno celesti
genitor fili? .i. fili? nō vult

*Deferiores u
mulieres ipis
in uariata*

Est pater est natus. hic patri credere nescit.

reijciēda .i. ea q̄ facere d̄z nō facit

Nam fugiēda facit. z faciēda fugit

intentio p̄cordat

Mens vaga discurrit. et menti consonat etas.

animi recedit

Dentis z etatis turbine frena fugit

antiqui filij peccato famulos

Ira senis punit pro nati crimine seruos

docet antiquū imitari

Instruit ista senem fabula nata sequi

a stuta taurū s̄z ad trabēdū aratrū

Lanta bouem vitulumq; manus supponit aratro

vitulus bos trahit ducēs aratrū

Hic subit. ille iugum pellit. arator ait

letare locūdu .i. bos p̄suetudo

Gaude letus ara. tu quem domat vsus arandi

.i. a seniore tauro .i. vitulus

A boue maiore discat arare minoz

declarat. vt sudorē emittas s̄z vitulo

Non placet vt sudes. sed des exempla minoz

litigat recedere

Apede qui pugnat. pugnat a bire iugo

restringit .i. vitulū .i. mediāre seniore astutus

Sic domat indomitum domito boue cautus arator

E iiii

Liber **Esopi**

Seniorē imitat' scz vitulus
Sic veterem sequitur iunior ille bouem
vultu fit s^e senioris boui astutia
Proficat exemplum multum cautela docendi
magiori det locū iunior
Maioriq; sua cedit in arte minor

*Ita est bonus
latus qui se
pcedit nō
a verbis, et
a peribus, et
a ijs*

Nec ponit documentū qd hō volēs alios informare dz eis bona exēpla
ponere. **E**tia minor dz cedere maiori nec ei? pceptis iustis resistere. qd
declarat fabulose sic **Q**uodā em tpe vir qdā habuit filiū sibi rebellē. qd
vidēs pater seruos suos ppter delicta filij increpauit: vt fili? hoc notā do
se emēdaret: **E**t h facies. pposuit eis ista dicens. qd erat qdā rustic? qd pos
sūt vitulū ad aratrū. qd arare rēnuēs adiūxit sibi antiquū bouez qui erat
arare p'suer? p'cipiens sibi qd nō multū araret ne se nimīū fatigaret. sz qd
p'leret bonū exēplū boui minori. vt sic bos minor rebellis p bouem an
quū instrueret in arādo: **A**legorice p filiū rebellem patri possunt intel
ligi peccatores nō obediētes pceptis dei. z per patrē intelligunt spūales
instructores. scz p dicatores xpi diuini. qd pcedere debent peccatores p'u
olis exemplis z doctrinis. pponendo eis vitā z exempla scōz. vt ipsi pec
catores sic exēplo p'utis attracti vitā postponāt erroneam

**De vipera
et lima**

ale aīal cupida domū
Vipra fabulem. dapis angia tendit in edem
inchoat. s. vipra mordere s^e incipit
Incipit hec limam rodere: lima loqui
ignoras meā potestātē meus honor ignoras
Nescis posse meum. que sit mea gloria nescis
morsu p'curbaris scz lima morsu
Dente meo tereris. non ego dente tuo
p'tero s. meo

In tenuem ferrum forti molo dente farinam
cecidit s. fortis

Et cadit a tritu dura farina meo
ex ferro facta s. meo dente

Ferrea precenti castigo tubera morsu
talīa entia diuidō s. entia

Aspera plena seco. longa foranda foro
faustus morsu impotenti

Deliras igitur qd dente minaris in armi
gaudeo crucior dolores pati tristaris

Rideo qd ferioz vultura ferre gemis
potentē potēs diligit potētiōz pūte

Fortem fortis amat. nam fortem fortior angit
potētiōz paueat ventremīno: debiliōz

Maiori timeat obuuius ire minor

Lumi commento

Pec au. po. aliā fa. que docet qd hō importēs non d3 se sociare forti. qz ex hoc se pe damnū incurrit. Subdit qd fortis sepe vincit ab alio fortiore. **I**stud nobis declarat sic fabulose. qdā em tpe vīpa venit ad domū fabri cā querēdi cibū. z incepit rodere limā ferreā. qd senties lima dixit. **Tu** miser nō potes mibi nocere. sed potius dentibz tuis. qz durior sum qz de res tui. **Nā** possum terere massā in ferreā in tenuē farinā. possum etiā fācere aspa plana. z pforare pforāda. qre multū stultizās te opponēdo mibi qz licet ferior a te. non tñ inde doleo sed rideo. z tu poteris inde reportare vulnera. **Allegorice** p limā intelligit deus omnipotēs. per vīperā pōstulit z pctōres. qui se diuine opponūt voluntati p sua peccata. nō tñ deo sed solum sibiipsis nocere pnt. i. eternā damnatōem incurrentes

De Indite

Pellum illis aialibz illa aialia miles
Ugnā lupis opponit oues. ouiumqz satelles
 h aial hoc aial h auxilio pfidit

De bello lu
 poz z ouiu

Est canis. est veruex. hac ope fidit ouis
 victoria expectat diffidit exercit⁹

Palma diu dormit. desperat turba luporum
 fingens pacē. inuadere illud aial

Et simulans fedus ledere temptat ouem
 pacē iuramēto pfirmat

Fedus vtrunqz fides iurato numine firmat
 pignere stabilis

Id lupus id simplex obside firmat ouis
 tribuit accipit

Datqz lupus mala. sana canis. recipitqz luporum
 filios timuit i. picula plderat

Pignera. nec metuit. nec sua damna videt
 p qm picipit vociferare

Dum natura iubet natos vlulare lupinos
 pgregatio lupoz fremit pacē fractā interrogās

Turba lupina fremit. federa rupta querens
 igit ouis defensoris indigēs in sanguie morit

Ergo pecus tutoris egens in viscera mergit
 defensore destituta succūbit

Preside nuda suo. sic tumultatur ouis
 defensore seruare i. oprima

Tutorem retinere suum tutissima res est
 p qz defensor deest inimic⁹ nocere

Nam si tutor abest. hostis obesse potest

Pec au. po. aliā fa. cui⁹ documentū est. q in tpe necessitatis tutū est hīc defensores z amicos **C**oncludit etiā. q ciuitas vel oppidū sapiētes hīs pfules cauere debēt ne illos expellāt. vel in obsides mittant. **I**stud nobis fabulose declarat sic. quodā em tpe oues z lupi habebāt inter se guerras

De querēdo
 a ouerpus aliq
 cūqz nati

Liber Esopi

oues qđe p̄ defensoribz habebāt canes z veruices. lupi aut̄ nō habebāt
aliq̄s defensores. Cū ḡ lupi desperaret̄ de victoriā miserūt suos legatos
ad p̄m aduersam ad tractandū de pace z p̄cordia. Pacē aut̄ sic initā
obside firmauerūt. Lupi p̄o ouibz suos miserunt catulos. z oues ecōtra
suos dederūt satellites. Cūq̄ ḡ catuli lupoꝝ p̄m instinctū nature inciperēt
vlulare. lupi hoc audientes magno cuz furore ad caulas ouū cūcurrerūt
dicētes. Jam cognouim⁹ federa pacis statute a vobis esse fracta. qz cas
guli n̄si quos penes vos habetis in fortitudine clamāt ad nos. auxiliū et
defensionē a nobis implorātes. qre iam venim⁹ cum furore illoꝝ iniur iā
vindicare. z sic oues omni destitute defensione succubuerūt

De silua
et securi

Quo teneatur eget nil ausa secare securis
s̄ securi silua rogat silua annuit

Armet eam lucus. vir perit. illa fauet
siluā inuadit in domo

Vir nemus impugnat. lassans in ede securim
ligni vna plaga incidit

Arboris omne genus vna ruina trahit
i. silua dixit oledio mib̄ipsi occasio ruine

Lucus ait parco. mib̄imet sum causa pericli
s̄ lucū secat i. man⁹ rustici

De necat ex dono rustica dextra meo
dānificari possis inimicū p̄fortare

Unde perire queas hostem munire caucto
s̄ mediāte s̄ hostē

Qui dat quo periat. quem iuuat hoste perit

Hic au. ps. alā fa. cui⁹ documentū est. qđ hostem suū nutrit z armat
sibi ipsi damnu z cladem infert. Istud innuit nobis fabulose sic. qđā em̄
epe fater qđā in sua arte p̄itus securi fabricauerat. sed illi⁹ vsum manu⁹
brio deficiente h̄re nō poterat. Ille p̄o ope ligni indigēs qđā nemus ac
cessit. z ip̄m sup sua necitate p̄suluit. Arbores aut̄ annuētes p̄siliū z auxi
liū ip̄si dederūt. cū in vtroq̄ abundaret. Lignoꝝ itaq̄ vulgus p̄ncipatū
et regimē nemoris alte spine p̄cesserūt. cui⁹ ergo habēda erat grā vt fater
id qđ perijt obtineret. Rogata ḡ dñā nemoris benigne annuit. z p̄cepte
orno vt fabro subueniret z cito eum expediret. Opus aut̄ cito paruit z
manubriū sibi p̄cessit. Fater aut̄ habito manubrio securis industriā in
aliud exp̄iri cepit. qđ laudē meruit. z incudī oledies fuisse p̄mendabatur.
Postea omne genus lignoꝝ cepit incidere z detruicare. Quare tunc ar
dua q̄rcus graui lesa vulnere plagas suas fraxino p̄querit. que socia clas
dis r̄ndit. merito hec patim⁹. cū fabro inimico n̄so p̄siliū dedi⁹? z auxiliū

De cane
et lupo

Quam cane silua lupum sociat. lupus inquit amena
i. cane splēdes abundātia ciboꝝ apparet
Pelle. n̄tes. in te copia facta patet

Lum commento

^{s^c lupi} ^{ipinguat .i. dñi}
Pro verbis dat verba canis. me dñat benlis
^{amicicia} ^{s^c meo} ^{s^c canē nutrit .i. tora familia}
Gratia cum domino. me cibat ipsa domus
^{tpe nocturno} ^{pmulgo .i. securā}
Nocte vigil fures latratu nuncio. tutam
^{.i. custodio edem} ^{.i. stramē} ^{.i. lectū}
Seruo domum. mihi dat culinus in ede thorum
^{s^c pba pferet} ^{desidero}

Hec mouet ore lupus. cupio me viuere tecum

^{accipiat} ^{escam}
Communē capiant oĩa nostra cibum

^{p̄ter} ^{opto} ^{habitare}
Redit verba canis. cupio te viuere mecum
^{.i. eadē} ^{s^c ambobz} ^{victū}

Una dabit nobis mensa manusq; cibum
^{lupus annuit imitat} ^{.i. collum canis}

Ille fauet: sequiturq; canem. gutturq; caninum
^{inspicit} ^{interrogat qre} ^{cecidērūt crines}

Respicit. z querit. cur cecidere pili
^{s^c canis} ^{.i. vt nō possim} ^{offendere}

Inquit. ne valeam morſu peccare diurno
^{.i. ligas diurnas porto} ^{exigēte discorro}

Uincla diurna fero. nocte iubente vagor
^{donat} ^{abundātia}

Redit verba lupus. non est mihi copia tanti
^{suilis p̄ditōis} ^{.i. p̄t amorē gule}

Ut fieri seruus ventris amore velim
^{felicioz} ^{.i. paup} ^{.i. q̄ diues fuus}

Ditior est liber mendicis diuite seruo
^{fāmul?} ^{seipm} ^{s^c bona} ^{s^c hō possidet}

Seruus habet nec se nec sua. liber habet
^{.i. valde dulce} ^{.i. fundat}

Libertas p̄dulce bonum bona cetera condit
^{s^c librate} ^{s^c lupo}

Dua nisi condatur nil sapit. esca mihi
^{mentis esca} ^{.i. iocūditas}

Libertas animi cibus est. z vera voluptas
^{s^c librate} ^{abundās} ^{ditior} ^{nō potest}

Dua qui diues erit. ditior esse nequit
^{nō volo meā voluntē} ^{p̄p̄rauo} ^{cōmodo}

Nolo velle meum pro turpi vendere luro

Libri Esopi

libratus

fiat .i. paup

Has qui vendit opes hic facit vt sit inops

.i. p omni

amittit

Non bene pro toto libertas venditur auro

.i. de celo datū

excellit mūdī diuitias

Hoc celeste bonum preterit orbis opes

Item au. po. alia. fa. cui? documentū est. q. nihil est melius libertate. q. ostendit p lupū z canem. Quodā em tpe canis z lupus obuiauerūt sibi mutuo in quadā silua. Lupus aut salutat canē ait illi. Care frater. qre tā pulcher z iocūdu es. Cui canis. cā quare tam pulcher sum z pinguis est. qz bona dicta z magna quies pstant mihi forme laudes. cū em nungit aut pluit sub tecto manere possum die ac nocte. z somnos duco suauis z somnia lera. nullamqz habeo sollicitudinē. cibus em meus sp patus est. qz dñs meus suo pane me pascit. z tota familia mihi pñcit ossa. z pinguis vasa lingo. Cui lupus ait. lōge melior est vita tua qz mea. bñc em nō est mirandū si pellis tua tā nītida sit. Qz qz felix essem si talē vitā saltē p an num ducere. Cui canis. talē vitā de facili acqres. si litera colla tua ser uicuri subdere velles. sunt em castra ville z vrbes quibz nō parū accep tus eris. ctsi dñm meū non ptempseris ipse cū gaudio suscipiet te. si boz nos mores z obsequiū cum bona fide pmiseris. Cui lupus. o carissime frater. pba tua me valde oblectāt. z dulcis sonāt in auribz meis. Dñs em tuus pre oibz mihi placet. Grgo te mihi ductor esse velis ad eum. z boz nus z māsuetus mihi sis. Itaqz villā adeunt lupus z canis sociali pfabu latione iter psequētes. Dum aut auroa fulgēte se mutuo aspicerēt vidit lupus collū canis denudatū. z mox ait. Quid tibi vult circū? ille in col lo tuo. Cui canis. solebā in iuuetute mea pumax esse z ferox. z mordebā tā notos qz ignotos. tūc iratus dñs meus pteribz z vinculis me domuit. precipiēdo ne aliqūe preter furē z lupū offenderē. Nis auditis de pposi to suo lupus auersus ait. Quoniāquidē ita volo tibi grām dñi cui cum vinculis relinqre. ego aut p nulla grā z glā vincula sufferre possum. Sic ergo tibi tua fuilis pditio. mihi aut maneat mea libertas. Et sic lupus ad siluā. canis aut ad villā reuersi sunt. Poratit hic instrumur. q magz iocundū est miseriaz esse dñm qz diuitiaz seruū. Et iocūdius ē paupere in libertate viuere. qz diuitē sub alieno nutu z pceptu

accusant auari illa mēbra ociositate

De cōtentiōe
ventris z alio
rū membroz

Accusant auidi pes z manus ocia ventris

solūmodo cibaria

Omnia solus babes lucra. labore cares

.i. man? z pedes exhaust nutrit pigritia deuoras

Flos labor edomuit. te fouet inertia. sorbes

sollicitudo

peurat

Omnia. que nostri cura laboris emit

sustinere

onus

intēde

Disce pati famis aspere iugum. vel disce labori

Lum cōmento

.i. industria .i. nutriat

Cedere. teq; tui cura laboris alat

subuenire rennuit

.i. vacuū

Sic ventri seruire negat. se venter inanem

inuēit petit auxiliū tribuit

Comperit. orat opem. nil dat auara manus

s^c venter resumit

s^c man⁹ s^c ventre

Ille preces iterat. iterum fugit illa precantem

pfundo perit

s^c naturalis

In stomachi fundo torpet. abitq; calor

esurie

perit

arida maxillas

Victa fame natura fugit. vis arida fames

claudit

psuerū

pmittit

nutrimentū

Obserat: et solūm non sinit ire cibum

cibos

tarda

infirmit

Vult epulas dare sera manus. sed corporis egri

.i. amissa fortitudo

.i. totū corpus

Perdita vis refugit. machina tota perit

null⁹ hō sufficiens est

Nemo sibi satis est. eget omnis amicus amico

tu hō. hoibz

misereri

tibiipst

Si non vis alijs parcere parce tibi

Nec ponit documentū q nullus d3 habere tantā pfidentia3 de seipso q
velit carere amicis. Et hoc ostēdit nobis p manus z pedes z ventrem.

Quodā em tpe p tentio facta est inter ptes corpis. z dixerunt pedes et
man⁹ ventri z capiti: nostri gratia vos viuistis z valeris. qz nos incessan
ter agimus ea quibz mediante vos gloriā habetis. sed cedāt lites qz nos
āmodo laborare nolim⁹. qz ad vsum nostrū puo labore indigem⁹. sic er
go pes stetit quiescens. z manus iacuit ociosa. frons aut dolere cepit z cer
uix artari. ipsa quoq; fames cerebri nouerca capiti grauamen intulit. qd
tandē manus z pedes sentiendo ceperūt de ventris penuria debilitari.

Tūc ergo dextera mouit opus: z pedes currere ceperūt vt releuārēt ven
trē z caput. sed ob longa seiuinia z iā oblitus ciboz: esca oblatā rennuit
et eā recipere nō poruit. redio igit laborabāt. quē morbi phisici appetitui
p trariū dicitur: et tūc quæstierūt vndiq; subsidium. sed nullū pfuit. **D**o3a

lirer. ergo nullus debet aliū vexare ne seipsum perimat

illud aial

ferido

culo

tribuit auriculā

Sinea de turpi queritur nate porrigit aurem

nō p cipit

.i. aiam

auditu. orōnes

Vulpes nec recipit mente. sed aure preces

loqitur cult

vituperū bonorē

Sinea sic fatur. natis vt mibi dedecus onem

De iniqua im

itatione

**De sineca
et vulpe**

Liber Esopi

ad qd est vtile pascua .i. scobare
Quid prodest nimios campos insculpere cauda
 scilicet est s^e aliq. limee modica

Sufficeat caude pars mihi parua tue
 qps caude vtilis esset vulpi

Quod mihi prodesset est tibi pondus iners
 dicit incōmodas grauitare

Illerefert nimio damnas depondere caudam
 curta nō grauis incōmoda

Est breuis: estq; leuis. hec duo damna quorū
 magis volo q̄ regat terrā limee pulcritudinis

Valo verrat humum q̄ sit tibi causa decoris
 coopiat turpes scz cauda mea clunes

Quā tega t immundas res bene munda nates
 supflūū diuiti diuitē faceret. pauperē

Id. nimium nimioq; magis ditaret egenum
 min⁹ puū paupī estimas. s^e hō pdesse

Quod minimum minimo credis auare nimis

Hic ponit documentū q̄ illa (q̄ sunt modice reputatōis diuitibz) bñ pro
 desent paupibz. qd declarat p limeā z vulpē. **Q**uodaz em̄ tpe p̄tigit q̄
 limea vidit vulpē lōgā caudā hñtez. cui dixit. **S**iroz qd tibi valeat hēc
 lōga cauda. z est res dissilis. cui tibi supfluit. ego autē z pueri mei sine ea
 nascimur. **C**ū glit tibi magis oneri q̄ vtilitati. maxime cū te venatores
 insequūt. vellē vt dares nobis prē illā q̄ tibi supflua est. qz nobis bñ des
 seruiret. **R**ndit vulpes. etiaz si adeo esset grauis cauda mea vt eam vic
 portare possem. tñ nō eris tu inde honorat⁹. **M**oralit sic est de diuitibz
 auaris. q̄ licet supflua hñt nunq̄ tñ aliqd impartiri volūt paupibz.

De asino op/
 tante mortez

Quā forā festinus lucro petit. instat asello
 mercator asinū onere baculo pcurit

Institor. z pressum pondere fuste premitt;
 asin⁹ mortē cupit morte spōdēte redem

Aleneceim sperat. nece promittente quietem.
 morte pacta durare scz post mortē

Sed nece completa. viuere pena potest
 qz qñ plia s^e rer s^e fir

Nam cum bella facit z tympona pellis aselli
 post hec pcurit s^e pelli pcussione

Hinc lassatur. z hinc pulsa tonante manu
 hoi tpalis obest sibi ipsi destruere tpalē

Aui sua vita nocet caueat sibi rumpere vitam
 morte bonis opibz

Non nece. sed merito iure quis scit homo.

Lum cōmento

Hic ponit documētū q̄ null⁹ ppter miserā d̄z sperare mortē. qz mors ē
 terribilissima. qd ostendit p asinū sic. **Q**uodā em̄ tpe p̄tigit q̄ qdā nego
 ciator festinās cū asino suo onusto nūdinas ingredi grauit̄ eū cedebat
 asin⁹ at plagis ⁊ itinere fessus optabat mortē sperās labores suos mor
 te finiri. s; eo mortuo de pelle sua facta sūt belli tympona. q̄ assiduis rō
 sionib; ⁊ vsib; agtrabant. ⁊ asin⁹ (q̄ p mortē sperabat esse secur⁹) etiā p⁹
 mortē cedebat vt p̄us **M**oralit. p asinū intelligunt peccatores q̄ aliquā
 mortē vocāt vt plagis puent. sed post mortem magis verant in inferno
 agitat⁹ venaticorū fugā capīt deuia. nemoris

*vb. 3. miser a
 nitur.*

Mutus voce canum ceruus fugit. auia silue
 dimittit p̄ra stabulū boū intrat
 Deserit. arua tenet. claustra bouina subit
 ac silue obscura prati

**De cerno
 et bobus**

Bos ait. aut luci tenebras. aut deuia campi
 secut⁹ pcurres tardus ibi velox
Tutius intrares hinc piger. inde leuis
 ad stabulū dominus
Nuc veniet custosq; bouū stabiliq; magister
 .i. custos ⁊ mgr. ceruū vel custos vel dñs
Si duo vel tm̄ te videt alter obis

de ceruo mortē pietas auferat
Ceruus ait. mibi vestra necem clementia demat
 coopire ceruū straminib; nox

Condite melatebris dum iubet ymbra fugam
 ceruū cooperiūt vīscant

Nunc tumulant feno. p̄sepe renūsit arator
 folijs pūdet nutrit iumēta

Frondeb; ⁊ feno munit. alitq; boues
 arator recedit letatur

Nic abit ac ceruus pericula vitasse gaudet
 refert grāz actōes s; senior. de

Bobus agit grates. e quibus vnus ait
 facile euadere s̄ custodē mgr̄ dom⁹

Est leue vitare cecum. si venerit argus
 mgr̄m valueris euadere tutus

Argum si poteris vincere. victor eris
 .i. acute videt argo p̄tinere s̄ boues

Centum habet oculos. cui se debere fatentur
 domiciliū famuli oēs possessiones

Et domus et cerui: totaq; iura loci
 ceruū inuenit mgr̄m

Res tua te reperit. argum res altera cecum

Liber **Esopi**

^{ceruo dormit} ^{argo}
Qui tibi dormitat scit vigilare sibi
^{ceru?} ^{vir} ^{itrac} ^{pabulū dat}
Hic silet. argus inuit stabulum. bobusq; ministrat
^{plus macilētos}

Plus equo tenues viderat esse boues
^{puidet} ^{pabulis} ^{pmouet. iracūdia}

Dum munit presepe cibo. dum fulgurat ira
^{audax aspicere} ^{patefuit}

Ausa videre diem cornua longa patent
^{iacer in stabulo} ^{dixit. cerno} ^{s. ceruū}

Quid latet hic. quid ait video. sentitq; latentem
^{euent?} ^{scz ceruū gaudēs in vsum sue coqne.}

Et bona fortune munera letus habet
^{ad suū velle} ^{dominoz.}

Exilis est non esse suum. vigilare potentis
^{dormire} ^{famuloz} ^{succurrere}

Stertere seruoꝝum velle inuare potest

Nec ponit documētū q; stertere est seruoꝝ. z vigilare dñoꝝ. **Q**uod declaraf fabulose sic. **Q**uodā em tpe ceru? venatoꝝ strepitu perturbatus. vt mortē euaderet villā perijt. z boby sociat? cū eis ad pſepe intrauit. **Q**ui bos fert dixisse. qd voluisti miser huc ad mortē venire. silua te meli? seruauit. aut leuis yngula seruaret te in campo. **A**t ille rīdet. rogo te parez mihi z noli pdere me. qz iā in crepusculo saluus abire potero. his dictis in securo loco se posuit. sic itaq; latitās bubulco boby pabulātibz occult? remansit. bīnc ille gauisus grates boby reddidit q; fugiēt locū dedissene **T**ūc vn? corpe grauis z grādīs ait illi. saluū te qdē fore volumus. sz ca uendū est ne ab alio videaris q; centū oculos hz ille est q; nobis dñat. a q; si visus fueris nihil pter vitā offerre poteris. **H**is sic pferētibz ecce dñs ingredit stabulū. z qz nup p seruoꝝ negligentia viderat boues macilen? tos. accessit ad pſepia curā bonū hñs. duz g pſepia diligēter exqrit cornu latitātis cerui apprehendit. vocatq; ad se bubulcis de ceruo inqrit qñ et qñō stabulū intrauerat: at illi se nescire dixerūt. gauisus g dñs ceruum bñ custodiebat **M**oraliter. utile est fugere cū p pugnā saluare se nō p; prodest em dño rebo suis curam prestare z diligentiam

De iudeo z
pincema

Ert iudeus opes. sed onus fert corpore maius
^{portat} ^{diuitias} ^{s. timoris} ^{corde}
^{ppugit} ^{iudā sollicitudo} ^{exteri?}
Intus adurit cum cura: laborq; foris
^{ideo timore} ^{iudeo dono. illi? terre fauorem}
Argo metu damni sibi munere regis amorem
^{acqrit} ^{dato viatore secur?} ^{egat}
Firmit. vt accepto predice tutus eat

Lum commento

A. regis iudeū p̄inator ducit s^e p̄incerne p̄mouet
Regius hunc pincerna regit. cor cuius adurit
auida cupidō s^e p̄icerna gladio homicidiū
Auri dira fames. qui parat ense nephas
nemus adest intrant in p̄bis s^e p̄incerne
Silua patet. subeunt iudeus in ore sequentis
p̄siderat s^e z tulpcedas s^e iude⁹ p̄icerna .i. nō vult p̄cedere
Cor notat. ip̄ se sequar dixit. z ille negat
ensem euaginās s^e hō s^e p̄icerna moriaris

Et gladium nudans. nullus sciet inquit. obito
iudeus ēt p̄c̄m̄ istud pandet

Ille refert. scelus hoc ista loquetur auis
.i. euolat exbusco tal' auis auē dīgito mōstrat

Prosiliū ex dūmo perdit. hanc indice signat
statī āpurat gladio s^e iudei diuitias capit in zabulo corpus

Dox rapit ense caput. et opes merit. in scobe funus.
sepelit p̄plet veloces in mūdo circuit⁹

Elat. agit celeres annus in orbe rotas
s^e assas .i. regis mense p̄inator apportat.

Perdices domini cene pincerna ministrat
s^e p̄icerna .i. cessat p̄icerna

Ridet. z a risu vix vacat ille suo
narrari vult p̄icerna narrare tardat

Rex audire cupit. hic causam dicere differt
s^e p̄siliū .i. rex z p̄icerna s^e p̄icerna rex inq̄rit

Fit locus. ambo sedent. hic silet. ille rogat.
rialeit hīlari fingit leticiā facie

Rex dolet. z leto mentitur gaudia vultu
p̄sularus .i. acq̄scit

Regis consiliū. consilioq; sedet
p̄inatorē .i. patibuli .i. dignū s^e regis decernit

Pincernam crucis esse reum sententia prodit
patibulū delictū punit patibuli

Crux meritum flagitat iure fauente crucis
interficiās aliquē p̄sulat

Ut reprimas quemq; nullum tibi suadeat aurum
p̄q; bonurē s^e r̄palē cōesta rapina dīminuit

Nam decus z vitam mesta rapina rapit

Chic au. po. aliā fa. cui⁹ documentū est. q; nullus p̄sumat aliū interfice
re vt capiat bona sua. q; tales ad malū finem deueniūt. **E**t hoc ostendit
nob̄ leg quendā iudeū. qm̄ magnū portans thesaurū q̄dā nemus dūm

Comm
Cald
J. Lall
que

Libër Esopi

trāsiret ppter timorē quesuīt ductorē. q̄re regē accessit saluū ab ipso petē
do pductū p terrā suā. **E**t pincernā regis ductorē suscepit. q̄ vidēs in/
deum magnū ferre thesaurū ipm interficere cogitabat. **I**udeus aut̄ atten/
dens nequitiā suā dixit ei. pcedas tu ego sequar. **P**incerna aut̄ rennuīt
et euaginato gladio dixit. nullus videbit q̄ ego te interficiā. **C**ui iudeus
hec auis reuelabit latrociniū tuū. et statim ex dumis perdidit qdā euola/
uit. pincerna p̄o nō curauit sed iudeū interfecit. et in zabulo sepeliuit. **P**o/
stea p̄igit q̄ pincerna dño suo p̄dices p̄sentaret. et tunc adeo ridere cepit
q̄ vir a risu se p̄tinere potuit. **R**ex aut̄ hoc videns cām sui risus exq̄siuit
pincerna vero dilationē petijt. qui postea metu et minis p̄pulsus seriem
facti regi narrauit. quō se iudeū interfecisset et bona eius rapuisset. **Q**uo/
audito iratus est rex. et simulata fronte abiens p̄silium puocauit. et factū
pincerne ibi p̄palauit. **U**n̄ et sententiā mortis p̄tra eum lata est q̄ sup̄cedē/
retur. et sic in patibulo digne et iuste suspēsus est

Auis eques sub rege vigent. hic prelia regis
s^c ciuis disponit diuitias miles ciuis
s^c miles habitāt s^c miles s^c gerit

Hic dispensat opes. hic vir et ille senex
odiose p̄mora buccas incēsa

Inuide perflata genas ignita dolorum
s^c militē ledit .i. p̄p̄ honorē

Flammis fax iuuenem mordet amore senis
falsas mentis q̄rimōnias

Regis in aure truces fingit de ciue querelas
s^c ciuis .i. disp̄sator dissipator s^c ciuis

Est tibi non pastor. sed lupus iste senex

diuitē faciūt auget sua suba .i. furtiuis rebz

Ditant furta senem. crescit sua copia furtis
de thesauro pecunia abscisa

Est sua de censu gaza recisa tuo

p̄firmabo .i. mea dicta s^c p̄p̄ia p̄fiteri

Firmabo mea verba manu. sua furta fateri

s^c ciue p̄pellā .i. duello iudicāte verax

Hunc faciam. bello iudice verus ero

s^c p̄ba turbāt p̄posita ciue .i. fragilis senectus

Ita mouent obiecta senem. plus fragilis etas

s^c ciue turbat .i. infamia reputat

Hunc mouet. et senij crimine visus obes

.i. fauente senij dueller

Parcunt iura seni: si pro senē pugnet amicus

s^c ciui dilectio p̄mij s^c ad duellandā p̄ip̄so

Qui nullius amor senioris arma probat

De ciue
et miles

Lum commento

querit .i. pugnatorē nō inuenit s^c p^{se}ne
Vendicat pugilem. sed abest qui pugnet amicus

p^{qz} recedit nccitate ficta dilectio
Nam refugit viso turbine falsus amor

p^{qñ} sonat falsos prurbat
Dum fortuna tonat fugitiuos terret amicos

diligit .i. sola nccitas instruit
Et quis amat quis non sola procella docet

quiuū p^{trahit} p^{ponit} .i. pugna
Ena trahit ciuem. defert vox vna duellum

pmouet hoies discūteses q^{rimonia}
Sollicitat mensam iusta querela senis

munerib³ feci scz p^{bo}
Quos meritis emi. multos mihi fecit amicos

longū temp⁹ s^c amicos puerit modicū t^{pis}
Longa dies. cunctos. abstrahit hora breuis

.ex cāris amicis nō fuit
De tot amicoz populo non restitit vnus

s^c opem exhibuit s^c hoib³ reddit auxiliū
Quamq³ dedi multis nemo repensat opem

putabā q^{ere} fungi puenit
Rebar pace frui. mea paci congruit etas

destruxit .i. latens inuidia
Sed mea turbauit gaudia liuor edax

.i. inimico victoriā dederūt s^c ego
Hosti multa meo palmam pepigere: tepesco

s^c miles .i. fortitudie miles
Ille calet. careo viribus. ille viget

tractant s^c miles
Arma parum noui. se totum prebuit armis

s^c ciui debilis fortis s^c militi
Est mihi visus hebes. visus acutus ci

nihil p^{mittit} auxiliū recte ratio
Nil mihi spondet opem nisi iuste gratia cause

debili p^{querit} defensore .i. cā iusta
De fragili queritur preside causa potens

.i. defectū pauet .i. animū
Corporis eclipsum timet alti copia cordis

p^{qz} debili diffidit s^c militi s^c armata
Nam fragili peccat mens animosa manu

Liber Esopi

Si turpis nitide mendax infamia vite
.i. falsa splendide diffamia
ingerit splenduisse pdest
Infigit maculas. quid nituisse iuuat
.i. diffidit tristat cuius solat rusticus
Desperat lugetq; senex. hunc lenit arator
s' arator cuius arat .i. annale precii accipies
Qui senis arua colit. annua lucra ferens
s' aratorē mouet miscdia accipe .i. pugna
De stimulat pietas pro te proferre duellum
aratori s' manus s' ad duellandū
Est mihi pro domino dextra parata meo
aduenit s' puenies .i. pugne
Ecce dies oritur. locus est tempusq; duelli
.i. miles 2 arator .i. in aio .i. piter
Stant pugiles. ineunt mente manuq; simul
militi dedecus dueller talis bō
Est equiti fetidum q; stet q; pugnet arator
estimat s' a milite nisi miles
Seq; putat victum. ni cito vincat eques
fortitudo nō memines s' mali
Nil de se retinet virtus oblita futuri
s' manus violētas expēdit frutes
Dextera corporeas prodiga fundit opes
ptera s' miles inutiles emittit
Ictus ipse suos steriles expendit in vsus
peuties rusticū seipm plus ledit
Et feriens hostem se magis hoste ferit
fortitudis occultat rusticus
Sed proprie virtutis opes abscondit arator
donec oportunitas tribuat temp⁹
Dum locus expense datur 2 hora sue
decipit .i. clipeo repellit ptēra
Aut motu fallit. aut armis temperat ictus
s' arator audax fit s' manus pferat
Et metuens audet. dextra locumq; notat
augmētat ptēra faciei
Productū minas frontis vtrumq; iubar
s' rusticus euigilat intēdit ptēra
Dormitans vigilat. 2 cessans cogitat ictus
pausa .i. astuticā metus
Nec mora non artis ratio. sed causa timoris

Lum commento

Estimat ^{.i. estimat} vrens ^{vreus} apparet fatuus
Creditur. arte fruens esse videtur iners
^{.i. letatur miles} supasse estimas ^{vilipedit} arator
Baudet eques vicisse putans. spernitq; bubulcum
^{s. miles} abstergit ^{.i. a facie sua}
Sudoremq; suum tergit ab ore suo
^{tardatorem} ^{militē} ^{peutit} ^{arator}
Ecce moram nescit equitem ferit ipse bubulcus
^{in illā brachij pte} ^{bacul⁹} ^{bubulet} ^{peutit}
In cubiti nodum rustica claua ferit
^{percussio} ^{.i. cubiti} ^{rollit}
Huius plaga loci totius corporis aufert
^{virtutē} ^{fugit miles} ^{s. ad terrā} ^{q̄scit}
Robur. cedit eques. seq; cadente sedet
^{s. ipsi⁹} ^{rustici} ^{q̄scit} ^{s. rustici⁹} ^{accēdit} ^{s. militē}
Bona simplicitas. sedet ipse. notat atq; sedentem
^{s. ad pugnā} ^{miles} ^{s. rusticus}
Et nisi surgat eques. surgere velle negat
^{s. tu miles rusticus} ^{de} ^{rustico} ^{s. de} ^{nō volo}
Surge bubulcus ait. cui miles surgere nolo
^{.i. rustic⁹} ^{s. tu miles rusticū} ^{licitū est}
Alter ait. sedcas. meq; sedere licet
^{.i. p̄ts} ^{mirat} ^{.i. regis} ^{p̄is est} ^{militi} ^{sedent}
Turba super: prefectus adest. equitq; moranti
^{inter} ^{duellet} ^{denictus} ^{recedat}
Imperat vt pugnet. aut superatus eat
^{tardat} ^{miles} ^{de} ^{supauit} ^{rusticus}
Deret eques. prefectus ait. te vicit arator
^{.i. duellū} ^{cessat} ^{intimat} ^{euctus} ^{duelli}
Pugna cadit. regi panditur ordo rei
^{dicte} ^{inchoatū} ^{psequaris} ^{pugnā}
Rex ait inceptum soluas perfecte duellum
^{.i. supationē} ^{fateat} ^{s. miles} ^{rusticus}
Dedecus explanet ille vel ille suum
^{duellū} ^{reincipit} ^{q̄scit} ^{sicut}
Pugna redit. milesq; sedet velut ante sedebat
^{s. tu miles rusticus} ^{de} ^{s. surgere} ^{dicte}
Surge bubulcus ait. non volo miles ait
^{arator} ^{de} ^{nō vis} ^{rennuā}
Eultor ait. si stare negas. me stare negabo

Liber **Esopi**

Apugnare intēdas pugnare patus s' ego rusticus

Surgere si temptes. surgere promptus ero

Amiles r rusticus irridet turba pfectus rusticus

Ambo sedent: ridet populus. pfectusq; bubulco

picipit duelles cede recedit

Intonat. aut pugnes. aut fuge. tempus abit

arator dicit s' miles s' ad pugnā nō vult

Aultor ait. surgat. cadat si surgere negat

vertera pfectus dicit vertera miles

Percute pfectus ait. percutere surget eques

rusticū militē deuicti ascribere tytulū

Te decet aut illum victi sibi ponere nomen

s' rustico nō ascribā tytulū rusticus

Hoc mihi non ponam nomen arator ait

s' ego rusticus s' tu miles dedecus pcutere

Surgo. surge miser. nam turpe ferire sedentem

s' rustico s' militi dedecus interire

Est mihi. sicq; tibi turpe sedendo mori

dicit s' militē stimulat miles s' rusticū

Sic ait. r timidum stimulat: rogat ille ferentem

s' militi supato rogo s' vincens recede

Parce mihi victo. supplico victor abi

psera renouat euētus s' ciuē s' ciuis s' successor bonorū

Acta nouat fortuna senem. senis vnicus heres

inscribit meritas acqrit rusticus diuitias

Scribitur. r dignas intrat arator opes

rusticia vincit robora malorū euētus ostēdit s' fideles

Ius superat vires. fors aspera monstrat amicos

pdest s' odiū amicitia dolo fiducia

Plus confert odio gratia: fraude fides

s' in fine s' libri s' duob; libris intēdit q̄lter

Fine sui gemino versu quod continet omnis

moralizat exponit interi' p̄tinet

Fabula declarat. datq; quod intus habet

Nec ponitur vna hystoria. cui documentū est. q' iusticia sp̄ superat inq̄

iusticiā **G**riā applicat. q' necessitatis tpe vera dilectio approbat. **E**t q' amicitia pualer odio. r fides fraudi. **E**t hoc ostendit nobis p̄ duos famulā

tes vni regi. s' p̄ ciuem antiquū r militē iuuenē. **U**n̄ isti duo diu seruiērūt

regi. r miles cepit inuidere ciui eo q' multā bāteret copiam rez. t̄p̄ alium

Quare accessit regē dicens. **I**ste ciuis nō est vobis pastor immo lupus

q' inultū ditatus est p̄ bona vestra q' furtiue abstraxit. **E**t q' p̄ba mea

Lum commento

vera sint pbabo corpe meo si negare velit. **U**n euocauit cinem in duellū sed cū multa essent ciui obstacula vnū maius fuit. s. debilis senectus. **E**t ergo rex pcessit ipsi si amicū aliquē haberet q sine pmo duellū p ipso inire veller. ipm adduceret. qre ciuis multos pbauit amicos. sed nullū inuenire potuit q p ipso duellarer. Tandē magnū pauit cuius omnib amicis suis narrādo eis iniuriā sibi illatā. sed nullus misertus est eius. **U**n dixit. qndā multos habui amicos. q s munerib mibi pcurauī. nunc autē nullus opē recōpēsat. putabā em pacifice viuere. s. inuidia turbauit me et qd magis doleo multi spōdent victoriā aduersario meo. qz ipse fortis est z arma nouit. ego autē non. z nihil p me est nisi cā mea iusta. **T**ūc arator ppariens dño suo dixit. ego assumā duellū p te. **Q**uādiēs ciuis gaudiū est valde. z extūc assignatus est dies duelli. **D**ie eū deputato cōuenerūt. miles autē in seipso pfidens putabat primo scitu interficere aratorē. ipsumq clipeo se defendentē fortiter inuasit. ictus suos inutilit expendendo. **A**ratorē autē vires suas occultantē circūstans ppls deuictū putabāt. z q timoris cā se nō defendisset. sed nō fuit ita. **Q**uare miles se viciū putās abstergebat sudorē a facie sua. **A**rator pō psiderans milite fatigatū claua sua pcussit eum ad nodū cubiti sui. vñ z miles in terrā cecidit. **Q**uā videns arator dixit militi. surge o miles. **C**ui miles. surgere ne queo. **C**ui arator. si tu sed eas z etiā sedere volo. **T**ūc pfectus pcepit militi q surgeret z pugnaret. sin autē se victū daret. **S**ilite pō surgere nolē te pfectus euentū duelli regi intimaui. quo mandātē duellum prosequi pfectus itez iussit eos duellare. **T**ūc surgens arator dixit militi. dñe surge. **C**ui miles. surgere nolo. **C**ui arator. si surrexeris ego surgā. et si sederis ego sedebo. **T**ūc cum hoies circūstantes riderēt pfectus itez dixit arator. i. vel pugnes vel te victū fatearis. **C**ui arator. si ipse surrexerit z ego surgā. **C**ui pfectus. percutere eū z surget. qz vel tu nomē victi habebis vel ipse. **C**ui arator. nō victi nō habebō. z surgēs dixit militi. surge o miser. turpe est em mibi te sedentē pcutere. silt turpe est tibi sedendo mori. **E**t cum surgere nolentē pungere z pcutere cepit. **T**ūc miles rogauit eum vt sibi pceret se victū faciendo. **V**idens hoc ciuis valde gaudiū est. z aratorē omnīū bonoz suoz heredē pstituit p eo q ipm a morte liberauerat. **E**t p hoc ostendit quis sit verus amicus z q s falsus. **I**n fine dicit. q moralitas cuiuslibet fabule in fine duobz semp pcludit versibz.

Moraliter p cinem intelligit vir bonus z religiosus. p milite intelligunt mali z inuidi. q sp interpretant opera iusti ad malū. dicētes q si quid boni faciat hoc ppter vanā glam facit. **E**t tandē cum iste bonus z religiosus in senectute pstitutus fuerit z in extremitate vires sue. in qua ipm duellare oportz reddendo rōem pro omnib factis suis. z cum nō inuenit aliquē amicū quo se defendat a morte eterna. postremo venit rusticus. i. fides bona z recta liberās ipm de manib inimici. i. dyaboli. **I**n quo nos literare dignet qui trinus z vnus regnat in seculā seculoz.

Aesopus fabulator pclarissimus cum suis moralizationibz ad nostrā instructiōem pulcherrime appositis. **I**mpressus anno salutis nostre **M**cccc. xcij. tercio kalendas **O**ctobris.